

HRVATSKI VOJNIK

Broj 199/200. Godina V. 1. kolovoza 2008. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
17152-500323

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • DKK 17,00 • NOK 17,00 • GBP 1,50

RAZGOVOR

brigadir Vlado KOVAČEVIĆ,
načelnik Odjela Vojne policije GS OSRH-a

I kod nas i u svijetu prepoznati
po kvaliteti i profesionalizmu

OLUJA

1995.-2008.

DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI
DAN HRVATSKIH BRANITELJA
13. OBLJETNICA VRO "OLUJA"

Knin, 5. kolovoza 2008.

TJEDNIK MINISTARSTVA OBRANE

**HRVATSKI
VOJNIK**

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)
Privevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tiskar: Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@mohr.hr
Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

**Brigadir Vlado Kovačević,
načelnik Odjela Vojne
policije GS OSRH-a**

Zadaća i glavni cilj Odjela Vojne policije GS OSRH-a jest razvoj Vojne policije kako bi i dalje bila nositeljica razvojne kvalitete te prepoznata ne samo u našim Oružanim snagama nego i u svjetu na međunarodnom vojno-policijskom i sigurnosnom području...

Strana 4

MORH sklopio ugovor s finskom Patriom o nabavci dva broda za HRM

Povodom nabavke dvaju finskih brodova najavljena je i prodaja jedne od raketnih topovnjača iz Flote HRM-a, a pojačanje iz Finske u mornaricu stiže upravo kao prigoda dar za predstojeći Dan HRM-a

Strana 7

45. svjetsko vojno prvenstvo u mornaričkom petoboju u Pomorskoj bazi Lora

Ovo je drugi put da su Oružane snage Republike Hrvatske organizator, a Hrvatska ratna mornarica domaćin ovako važnog sportskog natjecanja...

Strana 12

Vojnici budućnosti

Termin "vojnik budućnosti" ima moderni prizvuk, no to je zapravo dio kontinuiranog procesa poboljšanja sposobnosti vojnika (pješaštva), koji datira još iz davnih vremena kada su se pojavili prvi oblici zaštite ratnika

Strana 23

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Brigadir Vlado Kovačević, načelnik Odjela Vojne policije GS OSRH-a

I kod nas i u svijetu prepoznati po kvaliteti i profesionalizmu

Zadaća i glavni cilj Odjela Vojne policije GS OSRH-a jest razvoj Vojne policije kako bi i dalje bila nositeljica razvojne kvalitete te prepoznata ne samo u našem OS-u nego i u svijetu na međunarodnom vojno-poličijskom i sigurnosnom području. Vojna policija se od samog početka uključila i u NATO projekt Multinacionalne bojne vojne policije MNMPBAT. Njezina trenutačna zadaća jest zajednička obuka koja će se odvijati do 2010. godine. Ocjenjivanje sposobnosti multinacionalne bojne trebalo bi biti na vježbi upravo u Hrvatskoj

Leida PARLOV, snimili Tomislav BRANDT, Stjepan BRIGLJEVIĆ

Načelnik Odjela Vojne policije brigadir Vlado Kovačević i brigadir Zbigniew Kaleta, načelnik operativne poljske žandarmerije za međunarodnu vojnu suradnju potpisali su 25. srpnja tehnički sporazum o suradnji za međunarodnu vježbu "Gliwice LIVEX 2008" koja će se održavati u Poljskoj od 24. rujna do 4. listopada. Riječ je o prvoj vježbi Multinacionalne bojne vojne policije NATO MNMPBAT čiji je član i naša Vojna policija. Upravo je to bio povod za razgovor s brigadirom Kovačevićem, čelnim čovjekom Odjela Vojne policije GS OSRH-a i to od njegovog ustrojavanja u travnju ove godine. Kako je brigadir Kovačević u Vojnoj policiji od 1991. godine gdje je obnašao niz dužnosti, a prije stupanja na ovu četiri je godine bio načelnik Odjela kriminalističke Vojne policije Uprave Vojne policije, iskoristili smo prigodu i da doznamo nešto više o preustroju policije, ali i osnovnim smjernicama njezinog daljnog razvoja kao i zadaćama koje je očekuju.

Kako funkcioniра i s kojim je ciljem ustrojena Multinacionalna bojna vojne policije NATO MNMPBAT?

Multinacionalna bojna vojne policije je postrojba u čijem su sastavu pripadnici oružanih snaga Poljske, Slovačke, Češke i Hrvatske, a ustrojena je u lipnju prošle godine u Varšavi u Poljskoj koja je i vodeća nacija tog NATO projekta. Ideja o njezinom osnivanju seže još u 2002. godinu, a naša Vojna policija se od samog početka

uključila u taj NATO projekt. Trenutačna zadaća posljednje je zajednička obuka koja će se odvijati do 2010. godine. Tada bi se trebala ocijeniti sposobnost Multinacionalne bojne vojne policije za sudjelovanje u nekoj od NATO zadaća. Ocjenjivanje sposobnosti trebalo bi biti na vježbi upravo kod nas u Hrvatskoj. Napomenuo bih i da je od svibnja ove godine s mandatom od godinu dana načelnik stožera MNMPBAT-a naš časnik pukovnik Tihomir Zebec iz Odjela Vojne policije GS OSRH-a.

Vježba koja će se održati u Poljskoj jest prva vježba od ustrojavanja multinacionalne bojne a u njoj će sudjelovati oko 46 pripadnika naše Vojne policije. Sljedeće godine slična vježba bi se trebala održati u Češkoj, a 2010. u Hrvatskoj. Upravo održavanjem ove vježbe projekt MNMPBAT ulazi u svoju intenzivnu fazu. Cilj vježbe "Gliwice LIVEX 2008" jest osposobljavanje osoblja za rad na zapovjednim dužnostima i u stožeru multinacionalne bojne kao i osposobljavanje i obuku sudionika za obavljanje vojno-poličijskih zadaća po NATO standardima.

Kakvim biste ocijenili značaj te vježbe i naše članstvo u MNMPBAT-u za našu Vojnu policiju?

Za Vojnu policiju ova je vježba, kao uostalom i članstvo u multinacionalnoj bojni, izuzetno bitna upravo zbog zajedničkog uvođenja s vojnim policijama drugih zemalja. Naime, kod nas vojna policija u pravilu daje potporu sudionicima drugih postrojbi oružanih snaga

u vježbama, dok ćemo na ovoj vježbi radeći s pripadnicima isključivo vojne policije oružanih snaga drugih zemalja moći procijeniti i ocijeniti svoju obučenost u odnosu na druge.

Kad je prošle godine ustrojena multinacionalna bojna, moglo se čuti kako je upravo preko Vojne policije već tada Hrvatska na "mala vrata" ušla u NATO, a vojni policijski bili su

i prvi pripadnici naših OS koji su sudjelovali u misiji ISAF u Afganistanu.

Kako to komentirate?

Pa to se nije dogodilo slučajno već su to rezultati rada i dobrog ustrojavanja Vojne policije od samih njezinih početaka. Ponajprije bih spomenuo general pukovnika u mirovini Matu Laušića, načelnika Uprave Vojne policije od 1992. do 2003. koji je imao viziju razvoja Vojne policije u tom razdoblju. To je nastavio i brigadir Ivan Jurić koji je bio načelnik Uprave

Vojne policije do 2007. godine i uveo ju u NATO MNMPBAT projekt. U skladu s tim i ovaj će Odjel koji je ustrojen gašenjem Uprave Vojne policije nastaviti s razvojem policije. Naša zadaća i glavni cilj jest upravo razvoj Vojne policije kako bi i dalje bila nositeljica razvojne kvalitete te prepoznata ne samo u našim Oružanim snagama nego i u svijetu na međunarodnom vojno-policijском i sigurnosnom području.

U sklopu preustroja Oružanih snaga preustrojena je i Vojna policija. Što je novo donio preustroj?

Osim u brojčanom smanjenju koje je bilo najintenzivnije 2003. godine, u 2008. godini preustroj je značajne promjene donio i u organizacijskom smislu. Uprava Vojne policije preustrojena je u Odjel Vojne policije GS OSRH-a. Uz to postrojbe Vojne policije ustrojene su unutar grana Oružanih snaga. Tako je u HKoV-u ustrojena pukovnija vojne policije, u HRM-u je satnija vojne policije koja djeluje unutar zapovjedne satnije HRM-a, dok je u HRZ-u ustrojen vod vojne policije. Istaknuo bih

da pukovnija vojne policije u HKoV-u obnaša oko 80 posto ukupnog vojno-poličkog posla u Hrvatskoj i dobro je što smo preustrojem dobili tako snažnu vojno-poličku postrojbu.

Koje su zadaće Odjela Vojne policije i kakav je odnos u ovlastima između Odjela i vojno-poličkih postrojbi u granama OSRH-a?

Odjel Vojne policije u potpunosti je profunkcionirao u travnju ove godine. Ima tri odsjeka i to za obradu kriminaliteta, za vojno-poličke evidencije i potporu i odsjek za doktrinu i uporabu vojne policije. Od 17 ustrojbenih mesta popunjeno je petnaest a uskoro očekujemo da će se popuniti i preostala dva ustrojena mesta. Jedan dočasnik iz Odjela je u misiji UNDOF, a jednog časnika iz Odjela uputit ćemo u sljedećoj rotaciji u misiju ISAF.

Odjel Vojne policije postroj-

bama Vojne policije u granama je stručno nadređen za područje vojno-poličkih poslova, odnosno on nadzire rad struke unutar postrojbi Vojne policije u granama te ima zadaću stručnog vođenja, obučavanja vojnih policajaca i planiranja međunarodne vojno-poličke suradnje.

Načelnik Odjela dnevno operativno ne zapovijeda postrojbama Vojne policije u granama, ali kroz sustav vođenja i zapovijedanja načelnika GS OSRH-a sudjeluje u pripremi određenih organizacijskih zapovijedi kojima načelnik GS-a zapovijeda vojno-poličke poslove i zadaće. Neću pretjerati ako kažem da su u Odjelu Vojne policije trenutačno najiskusniji ljudi iz strukture Vojne policije i to, kako po radnom iskustvu tako i po stručnosti i znanju. U svom radu pogotovo kad je riječ o odsjeku kriminaliteta surađujemo s Ministarstvom pravosuđa, MUP-om i drugim tijelima državne uprave.

Napomenuo bih i da smo mi na ovim prostorima u Europi specifična vojna policija jer smo se mnogo bavili ratnim zločinima na području Republike Hrvatske i posljedicama

Načelnik Odjela Vojne policije brigadir Vlado Kovačević i brigadir Zbigniew Kaleta, načelnik operative poljske žandarmerije za međunarodnu vojnu suradnju potpisali su 25. srpnja tehnički sporazum o suradnji za međunarodnu vježbu "Gliwice LIVEX 2008" koja će se održavati u Poljskoj od 24. rujna do 4. listopada. U vježbi će sudjelovati oko 400 sudionika među kojima oko 46 naših vojnih policajaca. Tijekom potpisivanja sporazuma istaknuto je obostrano zadovoljstvo dobrom suradnjom hrvatske i poljske vojne policije u sklopu NATO MNMPBAT-a.

stradanja u Domovinskom ratu, a dosta smo radili i radimo i za potrebe Međunarodnog kaznenog suda u Hagu i to, kako za potrebe obrane tako i po zahtjevu tužiteljstva.

Kako se na rad Vojne policije odrazilo zamrzavanje redovitog služenja vojnog roka?

Dok je bilo ročnih vojnika u Oružanim snagama bilo je dosta postupanja Vojne policije prema njima. Sada tih zadaća više nema. Unutar našeg sastava također smo imali ročne vojнике koji su bili dobro obučeni i koji su poslije obuke dobro obavljali niz složenih zadaća u Vojnoj policiji. Ostavši bez tog sastava policija se vrlo brzo preustrojila za provedbu tih zadaća sa svojim djelatnim sastavom te je nastavila kvalitetno obavljati i sve ostale zadaće. Problemi koji su se tada javljali brzo i pravodobno su se otklonili i nijednog trenutka nije došla u pitanje provedba niti jedne zadaće.

Pružaju li trenutačni modeli popune Oružanih snaga novim ljudima dovoljno mogućnosti za izbor kvalitetnih kadrova kakvi su Vojnoj policiji, s obzirom na specifične zadaće koje obavlja, potrebni?

Vojna policija treba nove ljudi pogotovo za vojničke dužnosti, odnosno poslove vojnog policajca ali i za zavljavanje kadra. Potrebe za novim ljudima ima i Postrojba za posebne namjene koja traži psihofizički zdravu osobu koja će proći veoma zahtjevnu specijalnu obuku nakon koje će se dobiti kvalitetan policajac za specijalne namjene. Popunjavanje kadra od kraja 2007. godine u Vojnoj policiji provodi se kao i u ostalim postrojbama OS-a. Naime kandidati trebaju proći seleksijsku obuku i nakon što provedu neko vrijeme u nekoj od postrojbi Oružanih snaga, težišno u gardijskim brigadama radi se odabir za ulazak u Vojnu policiju. Tada imaju završnu seleksijsku obuku i oni koji sve uspješno završe postaju vojni policajci. Od prošle godine imali smo dva ciklusa obuke s oko trideset vojnika među kojima je bio i dio djelatnih vojnika koji su otprije u Oružanim snagama. Dijelom smo zanovili kadar, ali na tome treba i dalje raditi. Napomenuo bih da mnogo vodimo računa o tranziciji znanja, odnosno prijenosu znanja iskusnih vojnih policajaca na mlade koji ulaze u naš sastav. Ako to izgubimo, izgubili smo mnogo. Naime, samo teoretskom obukom, znanje se ne može dovoljno dobro prenijeti na mlade ljudе. Uvijek bi jedan mladi djelatnik trebao raditi uz mentor-

stvo starijeg. Ako taj ciklus zadržimo, možemo očekivati i dalje kvalitetu unutar postrojbi Vojne policije.

Kakvom biste ocijenili međunarodnu suradnju Vojne policije?

Osim aktivnosti unutar Multinacionalne bojne vojne policije

održavamo bilateralne kontakte s nizom zemalja. U našem najbližem okruženju dobru vojnu suradnju imamo s vojnim policijama Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore, Italije, Njemačke, Bugarske. Tijekom ove godine trebale bi se održati i neke aktivnosti s Kandom. Naravno tu je i naše sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu.

Na čemu će biti težište rada i u kojem smjeru bi se Vojna policija trebala razvijati u budućnosti?

S obzirom na zadaće koje imamo u zemlji i izvan zemlje sa stajališta struke treba postaviti određene prioritete. Primjerice u misiji ISAF u Afganistanu trenutačno imamo od 45 do 50 vojnih policajaca. Tu bi sa stajališta struke trebalo u budućnosti doći do smanjenja broja. Optimalna brojka bi trebala biti oko 30 vojnih policajaca. Paralelno s tim procesom prioritet bi bio na aktivnostima u sklopu Multinacionalne bojne vojne policije. Dakle jedna bi se aktivnost razvijala, a jedna dobila svoj optimum. Kad je riječ o razvoju roda Vojne policije kao roda borbene potpore, težište Odjela jest nastaviti s procesom modernizacije i opremanja s naoružanjem, vozilima specijalne vojno-policjske namjene opremljenih posebnim sredstvima zaštite za provedbu vojno-policjskih poslova. Na tome se dosta radi. Tako smo primjerice za sljedeći kontingenat u misiju ISAF poslali dva vozila sa specijalnom podnom i bočnom zaštitom i sigurnosnim uređajima koji iz vozila snimaju okolinu kako bi sigurnost naših postrojbi na terenu bila na najvećoj mogućoj razini. Radimo i na implementaciji dokumenata APP 12, odnosno primjeni NATO procedura i to kako izvan, tako i u zemlji. Uz to uvijek trebamo pratiti i normativne akte koji se tiču vojne policije. Jedna od težišnih zadaća jest i naš razvoj u informatičkom dijelu i to zbog novih oblika kažnjivih radnji koje se javljaju i kao prijetnje dolaze kroz informacijski sustav. Vjerujemo da ćemo u svemu tome i uspjeti i da će Vojna policija i dalje, kako kod nas tako i međunarodnoj sredini biti prepoznata po svom kvalitetnom i dobrom radu i profesionalizmu u obavljanju svake zadaće. ■

MORH sklopio ugovor s finskom Patriom o nabavci dva broda za HRM

Dugoročno isplativ projekt

Povodom nabavke dvaju finskih brodova najavljen je i prodaja jedne od raketnih topovnjača iz Flote HRM-a, a pojačanje iz Finske u mornaricu stiže upravo kao prigodan dar za predstojeći Dan HRM-a

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Nakon ugovorene nabave borbenih oklopnih vozila za Hrvatsku kopnenu vojsku, Ministarstvo obrane i finska tvrtka Patria Aviation Oy skloplili su još jedan ugovor, no ovaj put u korist Hrvatske ratne mornarice. Ugovor o nabavci dva raketna broda klase Helsinki i pripadajućih pričuvnih dijelova 17. srpnja u MORH-u potpisali su ministar obrane Branko Vukelić te predstavnici Patrie Ilkka Jaakkola i Kristo Mariomaa.

Proces opremanja i modernizacije Oružanih snaga Republike Hrvatske, koji je već počeo u kopnenoj vojsci i ratnom zrakoplovstvu, napokon je pokrenut i u Hrvatskoj ratnoj mornarici. Iako nije bila predviđena Dugoročnim planom razvoja, nabavka dvaju brodova iznimno je značajan i dugoročno isplativ projekt. Riječ je, naime, o projektu vrijednom oko devet milijuna eura, kojim će se, kako je istaknuo

ministar Vukelić, uštedjeti još više od tog iznosa, budući da je u planu bilo dodatno opremanje postojećih brodova HRM-a, koje bi koštalo oko dvadeset milijuna eura, a potpisani ugovor uključuje i offset program. Ministar je izrazio zadovoljstvo brzinom realizacije tog projekta, koji je na prijedlog tvrtke Patria pokrenut prije samo nekoliko mjeseci, istaknuvši pritom da su u taj proces bili uključeni i predstavnici Oružanih snaga te Vojno-tehničkog savjeta, kao i Vijeće za obranu, a odluku o nabavci tih brodova podržali su i predsjednici države, Sabora i Vlade. Ističući finansijsku isplativost projekta, ministar je napomenuo da su finski brodovi u potpunosti kompatibilni s raketnim topovnjačama HRM-a, ali bolje opremljeni.

Offset program uključuje obuku hrvatskih mornara na finskim brodovima, transfer tehnologije te rezervne dijelove za deset godina

Sklopljenim ugovorom s Patriom zadovoljstvo je izrazio i načelnik Glavnog stožera general zbora Josip Lucić, dodajući da je to jedan u nizu koraka na putu prema konačnome cilju, odnosno punopravnom članstvu u NATO-u, a predstavnik Patrie Ilkka Jaakkola ocijenio je da će realizacijom tog projekta ujedno ojačati suradnja između hrvatske i finske ratne mornarice.

Prema procjenama stručnjaka, očekuje se da bi se finskim brodovima Hrvatska ratna mornarica mogla koristiti još najmanje 10 do 12 godina, a u tom bi razdoblju prema DPR-u

trebao biti dovršen proces modernizacije i opremanja OSRH-a, što bi značilo novu opremu i za HRM. Povodom nabavke dvaju finskih brodova najavljen je i prodaja jedne od raketnih topovnjača iz Flote HRM-a, Petra Krešimira IV. ili Dmitra Zvonimira, a pojačanje iz Finske u mornaricu stiže upravo kao prigodan dar za predstojeći Dan HRM-a. Prema najavama iz MORH-a, novi čuvari hrvatskog mora i obale trebali bi biti predstavljeni javnosti do kraja rujna. ■

ricu stiže upravo kao prigodan dar za predstojeći Dan HRM-a. Prema najavama iz MORH-a, novi čuvari hrvatskog mora i obale trebali bi biti predstavljeni javnosti do kraja rujna. ■

Potpisan ugovor o nabavci Air Tractora

Ministar obrane Branko Vukelić potpisao je 25. srpnja s Vicentom Huertom Dominguezom, generalnim direktorom tvrtke "Air Tractor Europe S.L." ugovor o nabavci dva protupožarna zrakoplova Air Tractor AT 802 A Fire Boss.

Ugovor je vrijedan 5.050.000 eura u što je uključena cijena letjelica, dodatna oprema te širi paket obuke. Budući da će prvi zrakoplov biti isporučen 10., a drugi 17. dana od potpisivanja ugovora, njima će se već ove pp sezone koristiti u protupožarnim aktivnostima. Ministar Vukelić ovaj je ugovor ocijenio iznimno važnim. "Potpis na ovaj ugovor je završetak posla koji je trajao kratko, ali koji je bio vrlo

intenzivan", istaknuo je ministar Vukelić te se zahvalio svim članovima međuresornog povjerenstva koji su na njemu radili.

Uz to što su ugovorom postignuti više nego dobri rokovi isporuke, on je povoljan i u finansijskom dijelu. Naime cijena tih letjelica godišnje raste 4 posto, a prema riječima ministra Vukelića novi Air Tractori su nabavljeni po cijenama iz 2007. godine te je uz dodatni popust koji je dobiven ostvarena ušteda od oko 200 000 eura.

Ministar obrane je ovom prigodom napomenuo i kako su sve letjelice kojima se koriste u pp sezoni ispravne i u funkciji. Savjetnik Predsjednika Republike Vlatko Cvrtila odluku o

snimio T. BRANDT

kupnji novih protupožarnih zrakoplova ocijenio je dobrom te napomenuo kako su se Air Tractori kod nas već pokazali jako dobrima. Zadovoljstvo potpisanim ugovorom izrazio je i generalni direktor tvrtke "Air Tractor Europe S.L." Dominguez koji se zahvalio timu ljudi koji su sudjelovali u pregovorima te sve radnje vezane uz ugovor odradili u vrlo kratkom roku. Hrvatska već ima četiri Air Tractora a nabavkom još ova dva znatno je ojačana naša protupožarna flota.

L. PARLOV

Gordan Čaćić novi državni tajnik MORH-a

Na redovitoj sjednici Vlade RH održanoj 17. srpnja Gordan Čaćić imenovan je za novog državnog tajnika Ministarstva obrane RH. Gordan Čaćić do sada se nalazio na dužnosti ravnatelja Vojno-sigurnosne obavještajne agencije.

Novoimenovani državni tajnik rodom je iz Vinkovaca, studirao je u Zagrebu na Fakultetu političkih znanosti i u Osijeku na Ekonomskom fakultetu. Školovanje je nastavio u Europskom centru za sigurnosne studije "George C. Marshall" u Njemačkoj i "National Defence University" u SAD-u gdje je diplomirao po "International fellows" programu te na „Industrial College of the Armed Forces" gdje je stekao stupanj magistra znanosti iz područja nacionalne sigurnosti. Dragovoljac je Domovinskog rata i jedan od utemeljitelja samostalne podsudske satnije u

kojоj je obnašao dužnost zamjenika zapovednika. Tijekom borbi u Slavoniji 1991. ranjen je kao pripadnik 160. brigade HV-a. Nakon operavka 1992. premješten je u Glavni stožer na dužnost savjetnika za obuku domobranskih postrojb, a dvije godine poslije imenovan je na dužnost šefa kabine načelnika GS OSRH. Godine 1998. postaje zamjenikom zapovjednika Zapovjedništva za obuku. U siječnju 1999. imenovan je zapovjednikom 1. hrvatskog gardijskog zdruga, a 2000. zapovjednikom Obavještajne brigade. Po povratku sa školovanja u SAD-u preuzima dužnost načelnika Uprave za obavještajne poslove GS OSRH, a na

dužnost ravnatelja Vojno-sigurnosne agencije imenovan je u prosincu 2002. U čin general bojnika promaknut je 2005.

OJI

Mimohod u Parizu

Nakon mjesec dana provedenih u misiji UNDOF na poziv predsjednika Republike Francuske Nicolasa Sarkozya pripadnici misije pozvani su sudjelovati na vojnom mimohodu koji se održao u Parizu 14. srpnja povodom francuskog Dana državnosti.

Među pripadnicima UN-a iz različitih misija sudjelovalo je i pet pripadnika HRVCON-a koji djeluju u sklopu AUSBATT-a UNDOF misije i to natporučnik Zlatko Krznar, nadnarednici Dalibor Škvarić i Kristijan Buhinjak, narednik Miljenko Šprem i desetnik Antun Vanjek. Oni su se s ostalim pripadnicima sedam dana uvježbavali za vojni mimohod, a u slobodno vrijeme organizirani su izleti u Pariz i Versailles kao i prijami kod visokih državnih dužnosnika Republike Francuske. Pripadnici HRVCON-a bili su, između ostalog, na prijamu

kod Predsjednika Republike Francuske i ministra obrane. Osam dana provedenih u Francuskoj s pripadnicima UN-a koji dolaze iz 25 zemalja svijeta i pripadnicima francuske vojske čiji smo bili gosti, ostat će u nezaboravnom sjećanju svima.

Z. KRZNAR

Uoči 13. obljetnice vojnoredarstvene operacije Oluja

Pobjednička Oluja

Pred nama je Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja. Svim srcem vam ga čestitamo. Bila je čast živjeti vrijeme kada je Hrvatska vojska, spremna i odlučna pokazala kako je dostoјna zahtjeva vremena. Sjećajući se tih dana imamo na što biti ponosni. Ostvarili smo svoju zadaću. Imamo svoju Hrvatsku, slobodnu, jedinu, koju ni za što ne bismo mijenjali, Hrvatsku koju smo znali braniti, koju smo znali oslobođeniti i očuvati...

—Dražen JONJIĆ—

Kada su kolovoško praskozorje 1995. razbudili prvi udari Hrvatske vojske, započeo je početak kraja suluđog zločinačkog projekta rastakanja hrvatske države i stvaranja nekakvih paradržavnih tvorevin na našem tlu. Započela je Oluja - oslobođenjačka operacija u kojoj je mlada vojska branitelja izrasla u pobjedničku silu, onu prevagu koja je znala očuvati i domijeti slobodu svojim građanima.

Dugo smo čekali te dane. Vidali rane, prkosni i ponosni, vjerujući kako ćemo dočekati dane u kojima će golema žrtva hrvatskog čovjeka dobiti svoj smisao u slobodnoj, prosperitetnoj, demokratskoj domovini. Vjerovali smo u izdržljivost hrvatskog čovjeka, odlučnost hrvatskog vojnika, snagu srca i razboritosti. Bilo je časno biti dijelom hrvatskog naraštaja kojemu je pripala golema čast i golema odgovornost ostvariti tisućljetne snove o svojoj državi.

Tih prvih dana kolovoza povjesne 1995. osluškivao je hrvatski čovjek vijesti s do tada otetih hrvatskih krajeva. Hrvatski vojnik vraćao je otetu hrvatsku zemlju natrag u domovinsko okrilje. Nestajala je kao kula od karata zločinačka tvorevina. Pokazala je Oluja kako se bori za svoju zemlju. Pokazala je u kakvu je silu izrasla Hrvatska vojska u nepune četiri godine. Iza pobjedničkih vitezova ostajale su stope slobode - rađao se golemi ushit običnog hrvatskog puka koji je dočekao dane ponosa i slave. Znali su kako bi se naši dečki i naše cure radovali da su dočekali povjesni peti kolovoza, da su mogli vidjeti hrvatsku trobojnicu kako vihori nad slobodnim hrvatskim Kninom. Barem na tren suze tuge pretvorile su se u radosnice. Hrvatska je bila slobodna. San generacija mogao se opipati, disati. A samo četiri godine prije doživljavali smo kalvariju, pokapali svoje sinove i kćeri, grčevito se boreći za opstanak, za pravo na postojanje, bez mnogo prijatelja,

oslonjeni sami na sebe, svoju odlučnost, svoje viteštvu. I onu ikonsku ljudsku pravdu, koja bi svakom narodu trebala omogućiti da sam odlučuje o svojoj судбини. Sve je to sadržano u oslobođenjačkoj, pobjedničkoj Oluji. Braniti svoju zemlju, oslobođeniti je - sveta je zadaća. Bila je čast živjeti vrijeme kada je Hrvatska vojska, spremna i odlučna pokazala kako je dostoјna zahtjeva vremena, kako zna da su u nju uprte oči napačenog hrvatskog puka. Svoju je zadaću ispunila viteški, omogućivši svojoj domovini da se iz vremena stradanja i razaranja okrene budućnosti, boljiku, slobodi koja se diše punim plućima.

Svake godine početkom kolovoza naviru slike radosti na ulicama hrvatskih gradova, beskrajne sreće dok su se naši dečki, naši susjedi, vraćali svojim kućama. Dočekivani su kao pobjednici, kako i priliči ljudima koji su ostvarili nešto golemo. Čovjek vrlo lako sklizne u patetiku i olako se nabacuje pridjevima - no za Oluju ono povjesno, veličanstveno, golemo nisu tek prazne fraze. Jer, sjećajući se tih dana imamo na što biti ponosni. Ostvarili smo svoju zadaću. Imamo svoju Hrvatsku, slobodnu, jedinu, koju ni za što ne bismo mijenjali, Hrvatsku koju smo znali braniti, koju smo znali oslobođeniti i očuvati.

I ovih dana spomena na ponos i slavu sjećamo se naših prijatelja koji nisu dočekali vihorenje hrvatskog barjaka nad svakim pedljem domovine. Znamo kako bi se s nama radovali i kako bi ponekad ispričali svojoj djeci poneku priču iz one naše Velike knjige slobode. Da se ne zaboravi. Sva ka žrtva, svaki napor djeličak je velikog mozaika.

Naši vitezovi žive u našim mislima, ma koliko izgledalo da ih se samo prigodničarski sjetimo. Pred nama je Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja. Svim srcem vam ga čestitamo. Imamo zbog čega biti ponosni... ■

GODIŠNJI ODMOR

- oporavak organizma i prikupljanje energije

Opterećenost odgovornošću i različitim zahtjevima, velika tjelesna i psihička naprezanja, životna ugroza tijekom obuke i vježbi a posebice u kriznim razdobljima i vojnim misijama, samo su neke od značajki koje vojni poziv stavljuju na sam vrh stresnih zanimanja. Dnevno odmaranje, predah nakon napornog radnog tjedna, ali i godišnje odmaranje nužno je potrebno za oporavak organizma....

Suzana FILJAK

Godišnji plan poslovnih aktivnosti uključuje i planiranje godišnjih odmora zaposlenika. Pred odmor se završavaju sve veće i hitnije zadaće, a one nužne prenose na suradnike. Poseže se za ušteđevinom kako bi se nekuda otišlo. Svatko ima potrebu otpustovati negdje, a odmor nam je potreban da bismo "napunili baterije", on nas oslobađa negativnog učinka stresa, zbljava nas s obitelji, prijateljima i omogućuje da se bavimo nečim što nas zabavlja i relaksira.

Opterećenost odgovornošću i različitim zahtjevima, dinamika poslovnih događanja, komunikacija s velikim brojem ljudi, velika tjelesna i psihička naprezanja, rad s opasnim tvarima i ubojitim sredstvima, životna ugroza tijekom obuke i vježbi a posebice u kriznim razdobljima i vojnim misijama, samo su neke od značajki koje vojni poziv stavljuju na sam vrh stresnih zanimanja. Korištenje odmora vojnih osoba je svojevrsna briga za vlastito zdravlje. Odmor je zapravo prirodna ljudska potreba. Dnevno odmaranje, predah nakon napornog radnog tjedna, ali i godišnje odmaranje nužno je potrebno za oporavak organizma. Ako je i nužno, a u vojsci nije rijetkost, nositi posao na odmor, važno je precizno odrediti vrijeme za rad i ono za odmaranje, a pozive mobitelom svesti na najmanju moguću mjeru. Jer odmor služi rasterećenju od poslovnih briga i napetosti čime se u konačnici sprječava psihički i tjelesni slom. Zaposlenici koji se redovito opuštaju i odmaraju imaju manje rizika za nastanak psihičkih oboljenja, bolje se nose sa svakodnevnim obvezama, bolje se kontroliraju, prilagodljiviji su na promjene i manje su konfliktni te općenito ugodniji za druge ljude.

Istraživanja pokazuju da su odmoreni i syježi zaposlenici produktivniji i kreativniji od onih koji su stalno "vezani" za radni stol i radno mjesto. Odmor potiče kreativnost, a problemi za koje tijekom godine nismo pronalažili pravo rješenje nakon odmaka i "faze latencije" "iluminacijom" i "eureka efektom" budu "čudom" riješeni. Nakon uspješnog odmora motivirani smo uhvatiti se u

koštac s novim radnim izazovima. Smatra se da je kvalitetan odmor jedan od najučinkovitijih motivatora ljudi.

No valja voditi računa da nas odmor i aktivnosti vezane uz njega dodatno ne umore. Osjećaj krivnje zbog nezavršenih poslova upropastiava odmor a time smanjuje i buduću radnu učinkovitost. Odmor nije gubljenje vremena već je to prilika odmaka od svakodnevne rutine, i obveza te uživanje u zabavi, igri i "dokolici". Odmor čovjeku pruža slobodu koju mu svakodnevica sputava. Odmor nije šifra za mirovanje, izležavanje i "nišnedelanje", ali nije ni suprotno: akcija bez granica. Ne treba pretjerivati. Dostatno je za okrepnu razbiti jednoličan i uobičajen svakodnevni tempo te prilagoditi aktivnosti, prehranu i želje svojim istinskim potrebama, ali i temperaturama na kojima se krećemo i boravimo. Ljudske su emocije zarazne i lako se prenose na druge ljude a ako su negativne, djeluju razarajuće. Pravilnost je, da i kod uravnoteženog odnosa u obitelji, obično poraste napetost tijekom razdoblja godišnjih odmora. Posljedica je to različitih interesa i potreba kojima se teži udovoljiti u dane odmora. Dva tjedna ne mogu nadoknaditi sve ono propušteno tijekom godine a i potpuna izmjena života u tako kratko vrijeme nije moguća bez većih stresova. Treba zaboraviti perfekcionizam i preraspodijeliti vrijeme da svatko može pronaći svojih tridesetak minuta u danu kada može činiti nešto samo za sebe. Svoja očekivanja treba svesti na razumnu mjeru. Nerealne slike o idiličnom odmoru te iskustva prijatelja i poznanika stvaraju dodatni pritisak a obično rezultiraju razočarenjem i neispunjenošću očekivanja. Posljedična emocionalna praznina i osjećaj krivnje, optuživanje sebe i drugih kvari međuljudske odnose i siguran je put u psihičke poremećaje.

Odmor treba shvatiti i - proživjeti, kao osjećenje u jednoličnosti svakodnevice i uživati u promjeni ritma ustaljenih navika. Kvalitetan odmor zapravo je sve bogatstvo koje se može iskoristiti samim odmakom od svakodnevnih obveza. ■

Najbolji kadet Matija Hoić prvi magistrirao prema bolonjskom sustavu izobrazbe

Buduži časnik nove generacije

Matija je "prihvatio izazov i postao kadet" prvog naraštaja 2003. godine, kada je taj MORH-ov projekt bio još u povojima, a ni pet godina poslije nije zbog toga zažalio. Naprotiv, iako je svjestan da sa svojim kvalifikacijama ima brojne mogućnosti izvan obrambenog sustava, on svoje planove i dalje veže uz vojsku

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Ako političke stranke imaju svoje "mlade lavove", ima ih i Hrvatska vojska. Jedan od njih jest kadet Matija Hoić, najbolji i najuspješniji pripadnik Kadetske bojne o kojemu smo tim povodom pisali prije nekoliko mjeseci, a već imamo novi razlog da ga hvalimo. Naime, osim što je postizao zavidne rezultate na Fakultetu strojarstva i brodogradnje, gdje je studij završio s izvrsnim prosjekom 4,63 te je za zaseban znanstveni rad dobio i Rektorovu nagradu, Matija se dokazao kao najbolji i u vojnim znanjima i vještinama koje usvajaju kadeti, a 11. srpnja prvi je magistrirao prema bolonjskom sustavu izobrazbe te postao inženjer strojarstva i brodogradnje.

Matija je "prihvatio izazov i postao kadet" prvog naraštaja 2003. godine, kada je taj MORH-ov projekt bio još u povojima, a ni pet godina poslije nije zbog toga zažalio. Naprotiv, iako je svjestan da sa svojim kvalifikacijama ima brojne mogućnosti izvan obrambenog sustava, on svoje planove i dalje veže uz vojsku. Tako na jesen planira upisati Časničku školu, a istodobno se nuda da će biti u mogućnosti nastaviti i s civilnom izobrazbom jer želi upisati i poslijediplomski studij. Ako mu se želje i namjere ostvare, mogao bi za koju godinu imati i titulu doktora i časnički čin, a ako tako nastavi ne sumnjamo da mu predstoji blistava karijera. To uvjerenje dijeli i njegovi nadređeni, a zapovjednik Kadetske bojne bojnik Branko Plukavac za Matiju ima samo riječi hvale, poručivši da bi mo-

gao biti general nove generacije. "On ima sve predispozicije za karijernog časnika i može daleko dogurati", zaključio je, izrazivši nadu da

Osim što je postizao zavidne rezultate na Fakultetu strojarstva i brodogradnje, gdje je studij završio s izvrsnim prosjekom 4,63 te je za zaseban znanstveni rad dobio i Rektorovu nagradu, Matija se dokazao kao najbolji i u vojnim znanjima i vještinama koje usvajaju kadeti, a 11. srpnja prvi je magistrirao prema bolonjskom sustavu izobrazbe te postao inženjer strojarstva i brodogradnje

će ga kao takvog i sustav prepoznati i podržavati. I Matija hvali svoje zapovjednike, posebno bojnika Plukavca i stožernog narednika Brinzeja, prvog dočasnika Bojne, ističući kako su mu pomogli u organizaciji rada te napose u uskladivanju obveza koje ima na fakultetu s kadetskim dužnostima.

Iako se prema svemu može zaključiti da je Matija iznimno ambiciozan mladić, zanimljivo je da nema nekakvih dugoročnih planova vezanih uz svoju profesionalnu budućnost. Što se vojske tiče, kaže da ga je taj poziv oduvijek privlačio pa stoga ne čudi što, uz uspješnu civilnu izobrazbu, želi steći i vojnu, no nema nekakav konkretni cilj. "Nisam došao u vojsku da bih se negdje 'skrasio', postao sam kadet jer me vojni poziv oduvijek privlačio", pojasnio nam je Matija razloge zbog svojih svoju bližu budućnost veže uz obrambeni sustav. Ujedno je izrazio zadovoljstvo dosadašnjim iskustvom, koje je kao kadet prvog naraštaja stekao bez mogućnosti informiranja iz prve ruke, no

može ga podijeliti s onima koji bi također željeli poći tim putem. Ističući da su im uvjeti znatno bolji nego drugim studentima, zaključio je da je projekt Kadet vrlo perspektivan. "Taj projekt ima goleme potencijal, jer pruža određene mogućnosti kvalitetnog razvoja, kako zainteresiranim pojedincima tako i obrambenom sustavu u cijelosti", smatra Matija, napominjući da bi svakome tko želi raditi u Oružanim snagama kao časnik preporučio put koji je i sam odabrao. Nadamo se da će tim putem i nastaviti, i to, prema svemu sudeći, uzlaznom putanjom. ■

45. svjetsko vojno prvenstvo u mornaričkom petoboju u Pomorskoj bazi Lora

Prijateljstvom kroz sport

Ovo je drugi put da su Oružane snage Republike Hrvatske organizator, a Hrvatska ratna mornarica domaćin ovako važnog sportskog natjecanja. Prethodno prvenstvo održano u Splitu 2005. bilo je odlično organizirano što je pohvalila i Međunarodna organizacija za vojni sport CISM pa i ne čudi da je Hrvatska ratna mornarica i ove godine dobila domaćinstvo u ovako važnoj manifestaciji koja je okupila oko 150 sudionika iz 15 zemalja

Vesna PINTARIĆ, fotoarhiva HRM-a

Split i Hrvatska ratna mornarica po drugi put su bili domaćini i organizatori 45. svjetskog vojnog prvenstva u mornaričkom petoboju koje se od 12. do 20. srpnja održavalo u Pomorskoj bazi Lora i na bazenima Športskog centra Poljud. Prvenstvo je okupilo oko 150 sudionika iz 15 zemalja: Argentine, Brazila, Danske, Finske, Italije, Južne Afrike, Njemačke, Norveške, Pakistana, Poljske, Rusije, Španjolske, Švedske, Turske i Hrvatske. Sve zemlje sudionice imaju muške ekupe, dok u ženskoj konkurenčiji nastupa deset zemalja me-

Povijest mornaričkog petobaja započinje krajem četrdesetih godina prošlog stoljeća, kada se natjecanje u ovom vojnem sportu popularno zvalo "Tjedan na moru". Ubrzo se uvidjela velika korist koju ovakvo natjecanje može donijeti cjelokupnoj vojnoj organizaciji. Stoga su u mornarički petoboj ugrađeni dijelovi iz svakodnevnog života mornara. Tako su u mornaričke prepreke ugrađeni dijelovi brodskih cijevi, brodskih jarbola, konopi za penjanje i puzaanje, mreže, brodска vrata i brodске stube. Na taj način se, pored jačanja tjelesne spremnosti, usavršava spremnost i vještina mornara.

đu kojima je od ove godine i Hrvatska. Ove godine Rumunjska se prvi put pojavljuje na svjetskom prvenstvu u svojstvu promatrača.

Hrvatska je jedan od najmlađih sudionika svjetskog prvenstva s obzirom na to da je mornarički petoboj u Hrvatskoj ratnoj mornarici uveden tek 1999. godine na Regionalnom prvenstvu "Gojko Šušak", odnosno sudjelovanjem ekipe HRM-a na 2. svjetskim vojnim igrama u Zagrebu. Ovo je drugi put da su Oružane snage Republike Hrvatske organizator, a Hrvatska ratna morna-

rica domaćin ovako važnog sportskog natjecanja. Pretodno prvenstvo, koje je održano u Splitu 2005. bilo je odlično organizirano što je pohvalila i Međunarodna organizacija za vojni sport CISM pa i ne čudi da je Hrvatska ratna mornarica i ove godine dobila domaćinstvo u ovako važnoj manifestaciji.

Osim što sport i sportska natjecanja znatno pridonose fizičkoj spremnosti predstavnika Oružanih snaga, a prije svega pripadnika mornarice, još jedan segment treba istaknuti a to je mogućnost međusobnog druženja predstavnika prijateljskih mornarica iz različitih krajeva svijeta što je ujedno i moto ovogodišnjeg prvenstva "prijateljstvom kroz sport".

Mornarički petoboje je vojni sport sastavljen od pet disciplina u koje su utkane mornaričke vještine i svakodnevne aktivnosti mornara, a to su utrka s preprekama, utrka plivačke korisnosti, utrka spašavanja života, utrka mornaričkih vještina te amfibijska kros utrka, a greške pri obavljanju zadataka kaž-

Kapetan bojnog broda Tihomir Erceg, predsjednik Organizacijskog odbora

Unatrag tri godine Hrvatska ratna mornarica je već drugi put domaćin svjetskog prvenstva u mornaričkom petoboju...

Prije tri godine HRM i tadašnji organizacijski odbor kojemu je na čelu bio kontraadmiral Ante Urlić je učinio mnogo toga i sigurno je i to jedan od razloga zašto je ovo svjetsko prvenstvo u mornaričkom petobaju povjereno ponovno Hrvatskoj. I sami ste se mogli uvjeriti da sve teče po planu. Ljudi koji su uključeni u organizaciju radili su to i prije tri godine, imaju iskustva i znanja i uvjeren sam da je to pridonijelo da se ovo prvenstvo odvija kako treba.

Koliko je domaćinstvo i organizacija ovakvog natjecanja opsežan posao?

Vojni sport je općenito vrlo značajan jer pridonosi spremnosti oružanih snaga a bitno je reći i da se kroz sport promiče prijateljstvo, naime **prijateljstvom kroz sport** jest i moto ovog svjetskog prvenstva. To je zapravo i najveća vrijednost ovog natjecanja jer se druženjem predstavnika različitih zemalja i dijelova svijeta šire poznanstva i prijateljstva i na taj način dolazi i do boljeg razumijevanja među oružanim snagama pa i državama.

Jeste li zadovoljni ovogodišnjom organizacijom i odazivom natjecatelja?

Odaziv natjecatelja je na razini na kojoj je i inače na ovakvoj vrsti natjecanja. Sudjeluju predstavnici i natjecatelji s četiri kontinenta, iz Europe, Južne Amerike, Afrike i Azije. Nisu zastupljeni svi kontinenti, no ovo je disciplina u razvoju i siguran sam da će se širiti. Iduće godine pridružiti će nam se i predstavnici iz Rumunjske. Što se tiče organizacije, mislim da nije neskromno reći, da je ona na traženoj razini i da smo spremni reagirati na svaki problem.

Jeste li zadovoljni sudjelovanjem i postignutim rezultatima hrvatskih natjecatelja?

Vrlo sam zadovoljan sudjelovanjem naših predstavnika. Svake godine, od kada sudjelujemo, rezultati su sve bolji i bolji. Ove godine prvi put imamo i jednu natjecateljicu na postolju koja je osvojila drugo mjesto u mornaričkim vještinama. To pokazuje da se u Hrvatskoj ratnoj mornarici, a što se mornaričkih vještina tiče, radi kako treba.

Uwe Rossmeisl - službeni predstavnik i izaslanik predsjednika CISM-e

Ovo danas je natjecanje u petoj disciplini mornaričkog petoboja, koji je kao što znate počeo prije četiri dana. Do sada smo vidjeli natjecanja u utrci s preprekama i bilo je organizirano prilično dobro. Uvijek je zanimljivo vidjeti natjecanje u bazenu. Natjecatelji se vrlo užive i mogu individualno pokazati svoje sposobnosti. Bilo je to vrlo impresivno jer nemamo priliku tako često to vidjeti u vojnom okruženju. U utrci dan ranije imali smo sreću s vremenom iako se mornari često moraju znati snalaziti u svim vremenskim uvjetima. Danas je natjecanje u posljednjoj disciplini i mogu reći da je utrka bila vrlo izjednačena no samo najbolji pobjeđuju.

Vrlo sam impresioniran kvalifikacijama sudaca jer je to jedan od najčešćih velikih problema s kojim se susrećemo, ali ovdje smo vrlo zadovoljni sudačkim referencama.

Imali smo također i potporu nacionalne antidoping agencije i svi su istaknuli kako je sve bilo na vrlo profesionalnoj razini.

njavaju se kaznenim sekundama ili kaznenim trčanjem. Kroz te discipline, natjecatelji i natjecateljice pokazuju svoje vještine u trčanju, plivanju, vesljanju, penjanju uz konop, brodsku mrežu ili brodski jarbol, vezivanju i bacanju konopa, ronjenju i spašavanju života te gađanju iz puške.

Iako je svaka disciplina za sebe bila zahtjevna i naporna u što smo se i sami imali prigode uvjeriti, popeti se na postolje za svakog je natjecatelja vjerujemo poseban doživljaj koji će oni najbolji i naajspremniji ponijeti i iz Splita. Vjerujemo jednako tako kako će i stečena prijateljstva te gostoprимstvo HRM-a ostati u još trajnjem sjećanju. ■

Narednica Marijana Vladava, Pomorska baza HRM-a

Petobojem se bavim od prošle godine od kada prvi put imamo i žensku ekipu. Muški se natječu od 1999. a od prošle godine kolegica Darija Gvozdenčević i ja prijavile smo se za natjecanje. Do sada nismo imale nekih zapaženih rezultata, no trudile smo se i eto ovaj uspjeh je došao kao šlag na kraju. Riječ je o utrci mornaričkih vještina u kojoj sam osvojila 2. mjesto a ona obuhvaća veslanje slaloma oko plutića, potezanja i bacanja konopa te privezivanje, zapravo sve je to simulacija vještina kao da se nalazimo na brodu. Do sada su najbolje rezultate u tim disciplinama imale skandinavske zemlje, no eto malo smo im pomrsili račune ove godine.

MUŠKI

SVEUKUPNI EKIPNI PLASMAN

1. NJEMAČKA
2. NORVEŠKA
3. ŠVEDSKA
- 12. Hrvatska**

SVEUKUPNI POJEDINAČNI PLASMAN

1. NJEMAČKA
2. NJEMAČKA
3. NORVEŠKA

ŽENE

SVEUKUPNI EKIPNI PLASMAN

1. RUSIJA
2. NORVEŠKA
3. FINSKA
- 4. Hrvatska**

SVEUKUPNI POJEDINAČNI PLASMAN

1. FINSKA
2. RUSIJA
3. NORVEŠKA
- 10. Darija Gvozdenčević**
- 13. Marijana Vladava**

Momčad strijelaca Gardijske motorizirane brigade, prvaci OSRH u streljaštvu (puška)

Prije svega - momčadski duh!

Nadnarednik Perica Rosandić, narednik Miško Kokalović i pozornik Perica Obrovac ukupni su momčadski pobjednici u obje discipline pucanja iz puške na 14. prvenstvu OSRH u streljaštvu. Kratki razgovor s trojicom prvaka obavili smo odmah nakon što ih je primio njihov zapovjednik, u prostorijama vojarne u Kninu

Snimio i napisao Domagoj VLAHOVIĆ

Zapovjednik Gardijske motorizirane brigade brigadir Mladen Fuzul 9. srpnja u kninskom središtu svoje postrojbe najavio je osnivanje streljačkog kluba brigade. Nećemo reći da je izvrstan rezultat strijelaca brigade na 14. prvenstvu OSRH razlog takvoj inicijativi, no svakako je dobar povod. Pritom je brigadir stigao i javno pohvaliti svoje strijelce, čestitavši im na impozantnim rezultatima: nadnarednik Perica Rosandić, narednik Miško Kokalović i pozornik Perica Obrovac ukupni su momčadski pobjednici u obje discipline pucanja iz puške. U građenju tog skupnog uspjeha trojica su "meštara od oružja" stigli i pokupiti neke pojedinačne medalje, Kokalović je najbolji pojedinac ukupno i srebrni po CISM-i (brzinski), Rosandić je zlatni po ISSF pravilima (precizno), a Obrovac (1985. godište) je drugoplasirani ukupno i brončani po CISM-i.

Kratki razgovor s trojicom prvaka obavili smo odmah nakon što ih je primio njihov zapovjednik, u prostorijama vojarne u Kninu dodatno "dekoriranim" malom riznicom pehara i medalja koje su netom donijeli u svoju postrojbu. Prije svega, u oči upada jedna činjenica: Obrovac (1985. godište) je 15-ak godina mlađi od svojih iskusnih kolega, sudionika Domovinskog rata, no jasno je da njih trojica čine odličan sportski tim. Uostalom, postali su i - nacionalni rekorderi (po ISSF-u)! Inače, sva trojica su i članovi civilnih streljačkih klubova, Rosandić u Gospiću, Kokalović u Karlovcu i Obrovac u Dugoj Resi, a stignu se baviti i sudjenjem. Dvojica narednika će uskoro dobiti i trenerske licencije. Ipak, civilno streljaštvo "ponešto" se razlikuje od vojnog... Ukratko, s našim prvacima porazgovarali smo o šest tema koje smatramo najzanimljivijim, a poslije smo pokušali sažeti njihove riječi ili izdvojiti najbitnije...

REKORD OSRH - Sva trojica su se složili u jednom, cijelo vrijeme su isticali momčadski duh: "Nismo bili ni svjesni da obaramo rekord. Kad god pucamo, to je za ekipu i ne opterećujemo se rezultatima. Imamo sreću što smo sva tro-

jica podjednaki, što je bitno za uspjeh ekipa. Uostalom, borimo se s metom, a ne s rezultatom". Ipak, natjecateljska draž mora biti primjetna: ovaj rekord se može nadmašiti za 20-30 kru-gova. Gledajući prijašnje rezultate, svatko od nas može biti i bolji.

MEDUSOBNO RIVALSTVO - "Nema ga! Svакome je draga kad osvoji medalju, ali kad netko od dvojice Perica osvoji medalju, osjećam se kao da sam to ja", kaže Kokalović.

NAJMLAĐI KOLEGA- Perica Obrovac, nova snaga brigade, iako je mlad po godinama vrlo je iskusan strijelac, već se deset godina bavi natjecateljskim streljaštvom, "jedini je "školovani" sportski strijelac". S dvojicom kolega treći je godinu u momčadi i odlično se uklopio. Jedna od čari streljaštva je što malo ili mnogo godina nije prepreka za dobre rezultate.

PRIPREME ZA PRVENSTVO - "Nije to bilo ništa posebno, imali smo pet dana pravih priprema. U brigadi ima mnogo posla i putovanja. Nakon radnog vremena se ne stigne trenirati".

OSNIVANJE STRELJAČKOG KLUBA BRIGADE - "To bi bila strašna stvar", ali bit će potrebna financijska sredstva za nabavu "zraka". Rosandić tvrdi da je "osnova streljaštva zračno oružje, bez toga nema velikih kalibara, nema ničega. Tu se nauči tehnika, i onda nije bitno kakva je puška ili pištolj". Prijelaz sa zračnog oružja na npr. "papovku" nije velika, osim u okidanju. Zanimljivo, problem nekim ljudima je - strah od zvuka pucnja koji proizvodi velika puška.

NAJAVA SVJETSKOG VOJNOG PRVENSTVA 2009. - Koliko će se naši natjecatelji pripremati da budu konkurentri domaćini na svom terenu u Zagrebu, bit će stvar viših struktura. Po mišljenju pisca ovih redaka, to je jednostavno neophodno. Kao domaćin, hrvatska reprezentacija jednostavno mora biti konkurentna i moraju joj se omogućiti adekvatne pripreme, naoružanje i logistička podrška. "Ako ne budemo sudionici, bit ćemo barem suci", smiju se trojica prvaka. ■

**Ponovno oživljena slavna povijest karlovačke povjesne postrojbe
- nova karlovačka kulturna osobitost**

Karlovački husari ponovno jašu

U povodu Dana grada Karlovca ponovno je oživljena slavna povijest karlovačkih husara. Karlovac ovime postaje kandidat za velike priredbe počasnih povjesnih postrojbi što gradu daje posebni identitet povjesno značajnog grada koji se time i ponosi

---

Vladimir BRNARDIĆ, snimio Tihomir BREGAR

Upovodu Dana grada Karlovca 12. srpnja ispred Gradskog muzeja svečano je ustrojena povjesna postrojba Karlovačke husarske pukovnije. Svečanom događaju prethodio je mimohod ulicama grada koji je predvodio Puhački orkestar Karlovac a uz karlovačke husare gradom su prošli pripadnici još nekih hrvatskih povjesnih postrojbi koje su došle uveličati događaj. Tako su uz Karlovačku građansku gardu ulicama prodefilirali: Turopoljski banderijalci, Keglevičeva straža udruge "Kostelska pistola", Varaždinska građanska garda i Zrinska garda Čakovec. Potom su postrojbe postrojene na svečanosti na Strossmayerovu trgu. U nazočnosti brojnih građana i njihovih gostiju zapovjednik Karlovačke garde Milan Klemenčić predao je gradonačelniku grada Karlovca Damiru Jeliću prijavak, a sam čin ustrojanja uslijedio je predajom blagoslovljenog barjaka postrojbi. Barjak postrojbe primio je Anton Cindrić Cida,

zapovjednik karlovačkih husara, koji će organizacijski djelovati u okrilju Karlovačke građanske garde. Nakon ustroja uslijedila je svečanost na kojoj je predstavljena karlovačka gastronomска ponuda vezana uz husare kao i završni mimohod povjesnih postrojbi koje su uveličale i zatvaranje međunarodne smotre folklora. Ostaje nam samo da razvoj priče o husarima pratimo idućih godina kao posve novu karlovačku kulturnu osobitost.

Karlovačka krajiška husarska pukovnija

Karlovačka krajiška husarska pukovnija podignuta je 1746. kao prva konjanička postrojba tijekom reformi Vojne krajine. U početku je imala četiri eskadrona s oko 800 husara. Pukovnija je novaćena na području četiriju pješačkih krajiških pukovnija Karlovačkoga generalata: Ličke, Otočke, Ogulinske i Slunjske. Sjedište husarske pukovnije isprva je bilo u Gračacu, a zatim je preseljeno

u Karlovac. Najpoznatiji zapovjednici karlovačkih husara bili su Martin barun Knežević i Petar Vito Gvozdanović koji su zbog hrabrosti odlikovani najvišim austrijskim odlikovanjem Redom Marije Terezije.

Odmah nakon osnutka Karlovačka krajška husarska pukovnija sudjelovala je u Ratu za austrijsko naslijede (1740. - 1748.), a potom i u Sedmogodišnjem ratu (1756. - 1763.). Karlovački husari borili su se u čitavom nizu bitaka i manjih okršaja, a posebno su se istaknuli u bitkama kod Lobosicza, Praga i Kolina, te prodoru generala Hadika do Berlina. Odjel od oko dvjestotinjak karlovačkih husara istaknuo se u prepadu kod Landshuta pokraj Hartmannsdorfa. Prije raspuštanja Karlovačka husarska pukovnija borila se još i u Ratu za bavarsko naslijede (1778. - 1780.). Kada su 1780. godine raspuštene krajške husarske pukovnije, preostala dva eskadrona karlovačkih husara priključena su pješačkim pukovnjama Karlovačkoga generalata, a 1786. i oni su sasvim raspušteni.

Oživljena povijest

U povodu Dana grada Karlovca ponovno je oživljena slavna povijest karlovačkih husara. Inicijator i voditelj čitavog projekta jest muzejska pedagoginja Gradskog muzeja Karlovac, akademска slikarica Aleksandra Goreta. Ideja se pojavila godinu dana prije kada je u povodu "Sajma vlastelinstva", turističke manifestacije koja njeguje običaje srednjeg vijeka, za djecu grada Karlovca priredila srednjovjekovnu školu jahanja. Pripremajući akciju, napisala je prigodni tekst o hrvatskom konjanstvu kroz povijest i tada dobila ideju krenuti u oživljavanje karlovačkih husara. Dugogodišnje bavljenje konjičkim sportom, pomoglo joj je da svoje prijatelje i njihove konje uključi u ovu aktivnost. Tako su članovi novoosnovani husarske pukovnije postali dugogodišnji sudionici konjičke kara-

Karlovački gradonačelnik Damir Jeliž predaje barjak zapovjedniku Karlovačke garde Mladenu Klemenčiću

vane koja se jaše u povodu obilježavanja vojno-redarstvene akcije Oluja. Karavanu je potaknuo i već deset godina organizirao zapovjednik husara Anton Cindrić, a oko sebe je okupio entuzijaste konjičkog sporta diljem županije i

države. Sudionici karavane s oduševljenjem su prihvatali ideju o budućim husarima. Husari su postali: Anton Cindrić, zapovjednik, Branko Škrtić, stjegonoša, Iva Latin, Elvis Šoštar, Stjepan Špehar i Aleksandra Goreta. Novoosnovan husarski odred izmjenom statuta pripojen je postojećoj Karlovačkoj građanskoj gardi na čelu sa zapovjednikom Milanom Klemenčićem. Tako su pješaci Karlovačke građanske garde obogaćeni novom konjičkom postrojbom. Izmjenom statuta Gradska je vijeće jednoglasno prihvati u ustrojavanje husara 24. travnja 2008. Potrebna financijska sredstva za izradu odora osigurao je Grad Karlovac i Ministarstvo kulture. Slijedeći povjesne predloške pronađene u Hrvatskome povjesnome muzeju i Albertinskome manuskriptu, rekonstruirane su autentične husarske odore, koje je izradio Ivan Debeljak, kostimograf Hrvatskoga narodnoga kazališta u Varaždinu. Tačoder je izrađen i barjak na osnovi originala pohranjenog u Hrvatskome povjesnome muzeju u Zagrebu. Na barjaku su ipak izvedene male promjene: grb Habsburške Monarhije zamijenjen je grbom grada Karlovca te je dodan natpis "Ljubav domovini", koji na svojim barjacima nosi i Karlovačka građanska garda. Uz Grad ustrojavanje karlovačkih husara omogućili su i obogatili brojni sponzori koji su prepoznali nove mogućnosti pa je napravljena karlovačka husarska kobasica, husarska pogača i hussarsko vino. Karlovac ovime postaje kandidat za velike priredbe počasnih povjesnih postrojbi što gradu daje posebni identitet povjesno značajnog grada koji se time i ponosi. ■

Nova narudžba njemačke vojske

oklopnih patrolnih vozila, a osim njemačke nabavile su ga i druge europske vojske (npr. austrijska, belgijska, luksemburška). Riječ je o vozilu mase 12 tona, s dobrom oklopnom zaštitom koje se može prilagoditi raznim vrstama zadaća. Osobito je popularno za opremanje snaga u mirovnim misijama.

Paljbeni stanica FLW je moderna besposadna kupola, ima sustav žiro stabilizacije koji joj osigurava dobru preciznost. Sustav za upravljanje paljbom automatski prepoznaće koje je oružje postavljeno na fleksibilno univerzalno postolje te optimizira ostale elemente kupole za postizanje najboljih rezultata.

Kupola se nudi u dvije inačice, FLW 200 mase 200 kg i FLW 100 mase 100 kilograma.

M. PETROVIĆ

NJEMAČKI Savezni ured za obrambenu tehnologiju i nabave (BWB) sklopio je s tvrkom Krauss-Maffei Wegmann ugovor o isporuci oklopnih vozila Dingo 2 i daljinski upravljenih kupola (paljbenih stanicu) za opremanje tih vozila. Ukupno je naručeno 50 vozila Dingo 2 u patrolnoj inačici, 2 vozila Dingo 2 GSI (riječ je o inženjerijskoj inačici za

popravke i izvlačenje) te mogućnost nabave još 44 vozila Dingo 2 GSI. Uz to su ugovorene i kupole FLW i to 230 teških i 190 lakih kupola. Inače, tvrtka već radi na prijašnjem ugovoru prema kojem će do kraja godine njemačkoj vojsci isporučiti 54 vozila Dingo 2.

Tom se narudžbom Dingo 2 potvrdio kao jedno od najzastupljenijih

Poletio produksijski M-346

NAKON što je Alenia Aermacchi, u svojoj tvornici u Venegono Superioreu, 10. travnja priredila veliku svjetsku promociju nove, poboljšane inačice svog novoga mlaznog školsko-borbenog aviona M-346, tri mjeseca poslije 10. srpnja uspješno je obavila i prvi probni let svog prvog produksijskog prototipa (LRIP00).

Značajka produksijskog prototipa je to što predstavlja definiranu pretproduksijsku tehnološku konfiguraciju aviona, odnosno uspješni završetak višegodišnjeg razdoblja rada na optimiziranju brojnih sustava za avion, te njegovu pripremu za inicijalnu industrijsku proizvodnju. Alenia Aermacchi dosad je izgradila dva prototipa M-346 (s jednim od njih je i ove godine imala vrlo zapažen nastup na Farnborough Air Showu), na kojima je provodila brojna i intenzivna zemaljska i letna testiranja. Prvi prototip M-346 predstavljen je u lipnju 2003., a svoj prvi probni let imao je u srpnju

2004 godine. Ukupna težina novopredstavljenog M-346 manja je za 700 kg od dosadašnjih prototipova, a to se postiglo većom primjenom kompozitnih materijala u proizvodnji aviona, brojnim strukturalnim promjenama krila i trupa, te ugradnjom novoga glavnog stajnog trapa. Važan pomak ostvaren je i u smjeru lakšeg opsluživanja i održavanja aviona, odnosno lakše zamjene pojedinih sustava na njemu. Tvrte Alenia SIA i SELEX Communications velik pomak naprijed ostvarile

su s novim letnim računalom na avionu, te poboljšanom inačicom pratećeg softvera, koji omogućava simuliranje odlika borbenih aviona Gripen, F-16, Rafale, Eurofighter, F-22 i F-35, sa svrhom obuke i treninga vojnih pilota. Sve to pridonjelo je znatno boljim performansama aviona. Najavljeni, u travnju ove godine, početak isporuke prvih aviona talijanskom ratnom zrakoplovstvu očekuje se krajem 2008. godine.

I. SKENDEROVIC

Bolje proteze

AMERIČKO ministarstvo obrane nastoji pomoći u razvoju naprednih proteza koje će olakšati život osoba kojima su amputirani udovi. Cilj je načiniti što učinkovitiju protezu koja je istodobno jednostavna za uporabu. Jedan od obećavajućih programa je onaj pod imenom Revolutionizing Prosthetics koji provodi agencija za napredna obrambena istraživanja DARPA. Voditelji programa tvrde kako je agencija načinila znatan napredak, nezamisliv prije samo dvije godine. Tako su u suradnji s tvrtkom DEKA Research and Development razvili protezu koju opisuju kao "stavi i rabi ruku", a koja se aktivira pritiskom na prekidač.

Ta se proteza stavlja ujutro, proizvođač to opisuje kao "...obuče se poput jakne...". Jednostavno se pričvrsti i ne traži nikakve posebne vještine pri stavljanju. Tri dobrovoljca s amputiranim rukama koji su isprobali protezu kažu kako su je vrlo jednostavno prihvatali. Proteza dolazi u tri inačice: za ljude s amputiranom cijelom rukom, za amputaciju iznad lakta te za amputaciju ispod lakta. Nakon postavljanja proteza se uključi prekidačem, a ugrađena elektronika omogućava izbor između pet različitih modova rada, ovisno o potreboj snazi i preciznosti stiska.

Jedan od ispitača, inače mu je ruka amputirana u ramenu, rabeći

protezu mogao je rastaviti i sastaviti pušku M-16. Ispitač s amputacijom iznad lakta mogao je uzeti boču piva s police, otvoriti čep pomoću otvarača te normalno pitи, naravno rabeći protezu. Treći ispitač, koji je izgubio obje ruke u borbi, izjavio

je kako se s novim naprednim protezama osjeća spremnim tražiti posao na civilnom tržištu rada.

M. PETROVIĆ

DARPA

Elektrooptički senzor Pathfinder

pilotskim posadama pri upravljanju helikopterima, odnosno pomoći pri uporabi (navigaciji) helikoptera u otežanim meteorološkim i terenskim uvjetima (ponajviše se to odnosi na "brownout" - smanjenu vidljivost zbog pijeska, prašine, itd.). Na projektu integriranja Pathfindera surađivat će u tvrtke BAE Systems, Elbit-Fort Worth i Thales.

Elektrooptički senzorski sklop Pathfinder na određeni način

je derivat takvog sklopa koji se rabi na borbenim helikopterima AH-64D Apache, koji se naziva M-TADS/PNVS (Modernized Target Acquisition Designation Sight/Pilot Night Vision Sensor), poznat i pod nazivom Arrowhead, i koji također proizvodi Lockheed Martin. Kao što je to učinjeno i na helikopteru AH-64D sam senzorski sklop bit će montiran na nosnoj sekcijskoj trupu, a uz to bit će prilagođena i letačka oprema, odnosno pilotske kacige na

čijim prikaznicima će se projicirati slika koju će davati Pathfinder. Svrha Pathfindera, koji se pojednostavljeno može opisati i kao inačica FLIR sustava nove generacije s prikazom visoke razlučivosti od 1728 x 960 i širokim kutom vidnog polja od 52 stupnja, jest da letačkim posadama znatno olakšava pregled situacije u zraku posebice pri letovima koji se obavljaju noću, nisko uz konfiguraciju tla, otežanim meteo uvjetima danju i noću, odnosno pri polijetanju i slijetanju u okružju koje obiluju pijeskom i prašinom.

Cijeli Pathfinder sklop je modularnog dizajna, odnosno njega čini 14 lako pristupačnih i izmjenjivih modula, što znatno olakšava održavanje sustava. Također, Pathfinder ima i značajnu kompatibilnost sa svojim srodnim sustavom na Apachima M-TADS/PNVS, pri čemu je 11 modula od njih 14 kompatibilno. Uz to, Pathfinder ima i značajnu kompatibilnost s pilotskim kacigama koje imaju integrirane prikaznike (HMD - Helmet Mounted Display), odnosno kompatibilan je s kutevima prikaza (vidnog polja) 52 x 30 stupnjeva i 40 x 30 stupnjeva.

I. SKENDEROVIC

TVRTKA Lockheed Martin tijekom srpnja započela je na letjelištu američke vojske u Fort Eustisu probno integriranje elektrooptičkog senzorskog sklopa Pathfinder na transportni helikopter HH-60L Black Hawk MEDEVAC. Taj postupak integriranja dio je projekta koji su zajednički pokrenuli Lockheed Martin i američka vojska kako bi se dodatno opremili višenamjenski transportni helikopteri sa svrhom pomoći

Razvoj malih satelita

AMERIČKA agencija DARPA sklopila je s raznim tvrtkama četiri ugovora kojim se pokriva prva faza razvoja nove generacije vojnih satelita poznatih pod oznakom System F6 (F6 je kratica za Future, Fast, Flexible, Fractionnated, Free-Flying Spacecraft). Ugovori su potpisani s četiri tvrtke koje vode razvojne timove. Glavni ugovarači su Boeing, Lockheed Martin, Northrop Grumman te Orbital Science.

Svrha je programa dokazati kako skupina malih umreženih satelita može zamijeniti dosadašnje velike satelite. Svaki satelitski "modul" može osiguravati određene mogućnosti za ostatak skupine. Tako jedan mali satelit može obavljati komunikacijske zadaće, jedan nositi raču-

nalo za nadzor misije, a zaseban satelit može nositi potreban radni teret (npr. izvidnički senzor ili komunikacijski relaj).

Predviđa se da bi prva probna skupina satelita trebala biti lansirana do 2012. Voditelji programa F6 navode brojne prednosti primjene skupine malih satelita umjesto jednog velikog. To je ponajprije operativna fleksibilnost koja omogućava lansiranje raznih elemenata skupine kad budu spremni, tako da se ne mora čekati onaj dio koji iz nekog razloga još nije spreman ili potreban. Rizik pri lansiranju je smanjen jer se dijelovi sustava F6 lansiraju različitim nosačima pa eventualna nesreća i gubitak tereta neće presudno pogoditi cijeli sustav. Otpornost na napad je

povećana jer umjesto jednog postoji nekoliko (manjih) ciljeva.

Ako otkaze jedan satelit, ostali ostaju u orbiti, a šalje se samo potrebna zamjena. Kako je riječ o malim satelitima njihova će zamjena biti brža i jednostavnija pa će se tehnološki moći brže obnavljati za razliku od starih satelita koji u orbiti ostaju niz godina bez mogućnosti tehnoloških unapređenja.

M. PETROVIĆ

PRVI ratni brod za priobalnu borbu trimarske forme (LCS - Littoral Combat Ship) u novoj klasi ratnih brodova za američku ratnu mornaricu, Independence (LSC-2) porinut je 28. travnja ove godine u Austalovom brodogradilištu u gradu Mobile, Alabama u SAD-u. Dva dana prije, ovaj trimaran istisnine 3000 t premješten je iz proizvodne hale na plovni dok u rijeci River. Kako bi se brod postavio u najbolju poziciju za isplavljanje s doka u blizini tvrtke Bender Shipbuilding, pozicioniran je duž toka rijeke a pripreme za porinuće trajale su gotovo dva dana. Nakon isplavljava-

Porinut trimaran Independence

nja s doka odnosno porinuća, Independence je vraćen na opremu na obalu brodogradilišta Austal USA, koji je podugovaratelj nositelja gradnje General Dynamicsa, kako bi se obavilo centriranje propulzijskih osovina, odnosno cjelokupnog sustava te ugradnju raketnog sustava SeaRAM. Ugovorne pokusne plovidbe uključujući ispitivanje paljbe topova i projektila očekuju se sredinom

2008. dok bi službena dostava trimarana američkoj mornarici trebala biti do kraja tekuće godine. Prvi brod u klasi, Freedom (LCS-2) porinut je u rujnu 2006. a izgrađen je na navozu brodograđevne tvrtke Merinette Marine, podizvođač nositelja posla Lockheed Martina, a u skladu s projektom poludeplasmanske forme jednotrupca koji također ima približnu istisninu 3000 t.

Obje tvrtke, General Dynamics i Lockheed Martin potpisale su ugovore za gradnju drugog broda obje forme (LCS-3 i LCS-4) no oba su tijekom 2007. otkazana zbog enormnih troškova koji su nastali zbog

gradnje prvih plovila a ponuđen je reprogramirani ugovor koji se temeljio na utvrđenoj vrijednosti pojedine plovne jedinice. Kako novi ugovor nije naišao na odobrenje ugovaratelja odnosno graditelja brodova, treći i četvrti brod u klasi su otkazani. Rast troškova na prva dva prototipna plovila iznosio je više od 400 milijuna dolara po jednom brodu. Unatoč smetnjama koje su se javile pri realizaciji programa, američka je mornarica u travnju 2008. objavila natječaj za gradnju tri nova LCS broda, početak gradnje prvog je predviđen tijekom ove godine dok bi gradnja preostala dva započela 2009. uz fiksnu ugovornu cijenu. Međutim, vrlo je vjerojatno kako uopće neće biti ponuđača jer osigurana svota od 460 milijuna dolara po jednom brodu neće biti ekonomski održiva za moguće brodograditelje. Prvopozicionirani ponuđač bi pritom dobio ugovor za gradnju dva broda tijekom ove i sljedeće godine, dok bi drugom bio dodijeljen ugovor za gradnju trećeg plovila tijekom 2009.

M. PTIĆ GRŽELJ

Tomahawk Block IV u britanskoj mornarici

BRITANSKA ratna mornarica je objavila potpunu operativnost krstarećeg projektila Tomahawk Block IV lansiranog s podmornice tri mjeseca prije izvornih rokova predviđenih programom. HMS Torbay je prva jurišna podmornica na nuklearni pogon klase Trafalgar koja je opremljena Block IV projektilima lansiranim iz torpednih cijevi. Izvorno osmišljen kao Tactical Tomahawk, inaćicu projektila Block IV je razvila tvrtka Raytheon Missile Systems u suradnji s američkom ratnom mornaricom kako bi se ispunili zahtjevi za cjenovno povoljnijim projektilom kojim je istodobno omogućeni veći odziv i fleksibilnost od prijašnje inaćice Block III.

Block IV ima znatno veći domet od 1000 nm svojeg prethodnika Block III te mu je unaprijeđena taktična fleksibilnost dodatkom dvo-smjerne UHF satelitske komunikacijske veze pa ga je stoga moguće preusmjeriti u letu kako bi mogao presjeći vremenski kritične objekte. S projektnog stajališta, jednostavnije je građe sa značajno lakšim ku-

čištem i novim turbomlaznim motorom te racionaliziranim paketom navođenja i navigacije.

Velika Britanija je nabavila 64 projektila Tomahawk Block IV od američke Vlade u travnju 2004. a ugovorna vrijednost iznosila je 70 milijuna funti (139,5 milijuna dolara). Dodatnih 25 milijuna funti investirano je u nove sustave za zapovijedanje i nadzor u podmornicama te na kopnu koji su neizostavni za eksploataciju Block IV kapaciteta. Razvoj i ispitivanje Tomahawk Block IV projektila, prije službenog uvođenja u operativnu službu bri-

tanske mornarice, naišao je na značajne prepreke. Dva testiranja obavljena iz podmornice HMS Trafalgar u lipnju 2005. okončana su neuspješno kao i treće u svibnju 2006. Tek nakon znatno uloženog napora za poboljšanjem pouzdanosti i kvalitete projektila, uslijedio je uspjeh pri čemu je podmornica HMS Trenchant prva izvela uspješno ispaljivanje projektila u lipnju 2007. dok je u ožujku iste godine prethodilo prvo uspješno ispaljivanje s američke podmornice USS Pasadena klase Los Angeles.

M. PTIĆ GRŽELJ

KRAJEM lipnja u pustinji savezne države Arizona, tvrtka Boeing i američka vojska uspješno su obavile prvi probni let producijskog prototipa nove podinačice borbenog helikoptera AH-64D Apache Block

AH-64D Apache Block III

III. Proteklih desetak godina Boeing i američka vojska zajednički su pokrenule projekt modernizacije i poboljšanja borbenog helikoptera čija je prva inaćica AH-64A uvedena u operativnu uporabu u siječnju 1984., a planovi američke vojske su da Apache bude u operativnoj uporabi daljnjih dvadesetak godina.

Prvi paket poboljšanja Block II obuhvaćao je noviju komunikacijsku opremu, ugradnju 570 litarskog tanka za gorivo u kućište za smještaj streljiva nosnog topa, kao i unapređenje TADS/PNVS sustava, označenog M-TADS/PNVS (M-modernised). Paket poboljšanja Block III, za koji je narudžba sklopljena tijekom 2005., obuhvaća poboljšanu network - centric komunikaciju, veći

domet senzorske opreme (MMW radarski i M-TADS/PNVS elektrooptički sustav) i naoružanja, mogućnost upravljanja bespilotnim letjelicama (bespilotnim helikopterima poput MD500/AH-6/MH-6 Little Bird) iz Apacha, poboljšanje razine zaštite helikoptera u borbenim uvjetima (poboljšana otpornost na protivničku strojničku paljbu), ugradnja sklopivih krakova rotora radi lakšeg transporta helikoptera, niži troškovi održavanja, preinaka stajnog trapa, smanjenje ukupne težine helikoptera za oko 250 kg zahvaljujući, između ostalog, sve većoj primjeni kompozitnih materijala pri proizvodnji letjelice, poboljšana pogonska skupina, te poboljšane letne odlike odnosno upravljaljivost helikopterom.

I. SKENDEROVIC

The Citadel

Prvi kadeti diplomirali su Citadel 20. studenog 1846., uoči Meksičkog rata, i odmah su bačeni u borbu te je prva zastava koja se vihorila nad Mexico Cityjem nakon njegova pada 1847. godine bila ratna zastava Citadela

Vlasta ZEKULIĆ

West Point, osnovan 1802. godine, ime je koje svi prepoznaju kao elitnu Vojnu akademiju SAD-a, ali malo je poznato da je West Point, kao vojna akademija Sjevera imao svoga suparnika, The Citadel, vojnu akademiju starog Juga (cijela povijest Citadela, popis poginulih i značajnih polaznika može se pronaći na <http://www3.citadel.edu/citadel-history>).

U prosincu 1822. godine donesen je akt o stvaranju "Kompetentne

vojne snage za zaštitu grada Charlestona i okolice" u utvrdi Citadel Green u središtu Charlstona. Od ljeta 1829. koristila se i kao baza Južnjačkih snaga. Rastuće tenzije između Sjevera i Juga i počeci nagonjavanja snaga za nadolazeći rat manifestirali su se i u odluci guvernera Johna P. Richardsona da se u vojarni osnuje vojna akademija, te da se svim kadetima pruži besplatno visoko obrazovanje u zamjenu za vojnu službu. Na taj su način osigu-

rali da će imati dobro educiran i vrsno uvježban korpus časnika, školovan i odan Jugu, a ne kao do tada isključivo na West Pointu. Dana 20. prosinca 1842. osnovana je Vojna akademija Južne Karoline: The Citadel. Prvi zapovjednik Akademije bio je brigadir William F. Graham, polaznik West Pointa.

Prvi program Akademije uključivao je predmete iz umjetnosti i znanosti (moderna povijest, povijest Juga, francuski, geometrija, trigonometrija, matematika, astronomija, vojna i civilna inženjerija, fizika, kemija, intelektualna i moralna filozofija, politička ekonomija i međunarodno pravo), kojima bi se kadeti služili u vrijeme mira, te vojnu obuku i znanja koja će ih pripremiti za vremena rata (taktika

pješaštva i topništva). Ovo načelo Citadela ostalo je nepromijenjeno do danas.

Prvi kadeti diplomirali su Citadel 20. studenog 1846., uoči Meksičkog rata, i odmah su bačeni u borbu te je prva zastava koja se vihorila nad Mexico Cityjem nakon njegova pada 1847. godine bila ratna zastava Citadela. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Selex Galileo

Vojnici budužnosti

Termin "vojnik budućnosti" ima moderni prizvuk, no to je zapravo dio kontinuiranog procesa poboljšanja sposobnosti vojnika (pješaštva), koji datira još iz davnih vremena kada su se pojavili prvi oblici zaštite ratnika

Josip MARTINČEVIĆ MIKIĆ

Štitovi, oklopi, mačevi i druga oprema, kao što su teleskopi, kompasi i sl., tijekom stoljeća su se razvili do modernih oblika kojima se opremanju vojnici 21. stoljeća. Dva temeljna cilja takve vrste opreme vojnika nisu se promjenila, a to su zaštita i ubojitost. U pogledu samozaštite i ubojitih sposobnosti, europski vojnik budućnosti ne razlikuje se u bitnom od grčkih kopljanika, rimske legionara ili srednjovjekovnog ratnika, osim po razini zaštite i njegovih ubojitih mogućnosti.

Danas postoje mnoge inicijative, najviše europske, koje žele postići uskladenost i ujednačenost pristupa opremanju vojnika sa što većim stupnjem standardizirane opreme. Mora se priznati, međutim, da su

programi vojnika budućnosti nastali zapravo u nacionalnom kontekstu, a onda su se zemlje članice NATO-a ili zemlje EU-a počele udruživati u različite asocijacije kako bi se harmonizacijom standarda i razvoja industrijske i tehnološke sinergije došlo do zajedničkih komponenti opreme vojnika budućnosti sa svrhom takozvane međuoperabilnosti. Mnogi nacionalni kontingenti, služeći u različitim mirovnim operacijama kao što su npr. misije u Bosni, na Kosovu, u Afganistanu, Iraku i dr., dolazili su do novih spoznaja i iskustava u primjeni svoje vojničke opreme. Tako prikupljene informacije dolazile su do timova stručnjaka, koji su ih ugrađivali u razvojne projekte nove opreme vojnika i na taj način se taj beskonačni krug

razvoja, konstrukcije, ispitivanja, uporabe i unošenja izmjena na osnovi iskustava (poboljšanja) zatvara. Naravno da je svaka zemlja te izmjene uvodila ponajprije na vlastitom assortimanu opreme, a onda tako dobivene informacije na određeni način podijelila i s drugim sudionicima zajedničkih asocijacija. Količki je omjer podijeljenih informacija u odnosu na one stečene na terenu, samo se može nagađati. Činjenica je, međutim, da postoji dobra volja vodećih zemalja u razvoju opreme vojnika budućnosti da ih podijeli s budućim partnerima u mirovnim misijama jer na taj način dobivaju sve strane. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Prijetnje improviziranim eksplozivnim napravama

Ratna djelovanja su svakodnevica već desetljećima u Afganistanu, a poznat je i kao jedna od najminiranijih država na svijetu. Sva minska polja su obilježena i u skladu s tim se obavlja razminiranje, uz sudjelovanje međunarodne zajednice, pa s te strane mine u minskim poljima nisu velika opasnost za koalicijske snage. Ono što jest opasnost, uz napade iz zasjede ručnim raketnim bacačima, napade minobacačima, snajperskim djelovanjem itd., najčešće je primjena protuklopnih i protupješačkih mina u improviziranom obliku, kao i improvizirane eksplozivne naprave načinjene od ostalih ubojitih eksplozivnih sredstava (topnički projektili,

zrakoplovne bombe i sl.), improviziranih eksplozivnih tvari i naravno formacijskih eksplozivnih tvari. U izradi improviziranih eksplozivnih naprava pobunjeničke snage primjenjuju lukavstvo i maštu. Za vrijeme sukoba s vojskom bivšeg SSSR-a, afganistanski borci su se koristili napravama koje se aktiviraju samo na nailazak vozila s gusjenicama (tzv. selekcijsko djelovanje). Najčešće su to bile dvije limene pločice (kontakti električne mreže), koje kada preko njih prođe tenk ili oklopno vozilo s gusjenicama, gusjenice aktiviraju električno kolo, čime se pali ojačana fugasa (više povezanih mina). Takve fugase se nisu postavljale svuda, već samo na

mjestima gdje je procijenjeno da će se kretati kolone oklopnih vozila s gusjenicama ili kombinirane kolone (vozila s kotačima i vozila s gusjenicama). Pri tome su se birala mjesta na kojima će uništenje tenka minom izazvati zagruženje prometa i na duže vrijeme zadržati kolonu vozila.

U današnjim sukobima sve je manje vozila s gusjenicama (osim tenkova i nekih oklopnih vozila), te se samim tim i promijenila takтика i načini aktiviranja improviziranih eksplozivnih naprava, iako se pobunjeničke skupine i dalje koriste i tim načinom aktiviranja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Nova zadača višenamjenskih helikoptera!

Najnoviji san svakog zapovjednika helikopterskih snaga jest pravi višenamjenski helikopter, koji će moći obavljati sve zadaće, od "običnog" prijevoza tereta do uništavanja ciljeva na zemlji

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Prvi jurišni helikopter AH-1 Cobra razvijen je sredinom šezdesetih godina XX. stoljeća, ili preciznije tijekom rata u Vijetnamu. Glavni razlog brzog razvoja Cobre bila je nemogućnost Bellovih prerađenih topovnjača UH-1B/C Hogs da, zbog povećane mase uslijed ugradnje oružja, prate transportne helikoptere UH-1D/H Slicks. Danas je situacija ponešto drugačija. Sve više cijena jurišnih helikoptera i njihova ograničenost na isključivo borbene zadaće postale su najveća zagađenja njihovo kupnji. Umjesto kupnje namjenskih jurišnih helikoptera, sve veći broj vojski razmatra mogućnost kupnje višenamjenskih helikoptera koji se mogu prilagoditi i obavljanju zadaća pružanja paljbe, potpore snagama na zemlji. Ta se prenamjena može obaviti ugradnjom dodatnih elektrooptičkih i ra-

darskih senzora te postavljanjem nosača za oružje. Velika je prednost višenamjenskih helikoptera u odnosu na jurišne to što se, unatoč obavljenim pripremama za naoružavanje, još uvjek mogu rabiti i za zadaće prijevoza, iako im je nosivost, zbog ugrađene dodatne opreme, nešto manja. Ugrađena elektrooptička oprema čini ih posebno prikladnim za operacije traganja i spašavanja.

Nakon rata u Vijetnamu, jurišni su helikopteri prošli drugu fazu razvoja, u kojoj su prilagođeni potrebama protuoklopнog djelovanja, ponajviše na europskom području. Glavna namjena im je bila uništiti što više tenkova u svim vremenskim uvjetima, danju i noću. Zbog toga je druga generacija jurišnih helikoptera znatno složenija, veća i skuplja nego Cobra, koja je sama u međuvre-

menu prošla evoluciju i prilagodbu.

A onda je, na samom kraju XX. stoljeća, ponovno došlo do temeljne promjene. Nestanak tenkovske opasnosti s Istoka i povećan angažman vojski u asimetričnim ratovima pokazali su da namjenski gradeni jurišni helikopteri više ne mogu "pokriti" sve potrebe. Naime, zbog visoke cijene i smanjenih vojnih izdataka narudžbe su bitno smanjene, te se ograničen broj jurišnih helikoptera može poslati u, recimo Afganistan. Kad tamo i dospiju, mogu se rabiti za ograničen broj zadaća, zapravo samo za pružanje paljbe potpore snagama na zemlji, te za eskortiranje transportnih helikoptera. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Višenamjenski ratni brodovi (I. dio)

Kako bi što više smanjile troškove gradnje i održavanja, suvremene se ratne mornarice okreću razvoju ili kućnji manjih višenamjenskih ratnih brodova

Pripremio Tomislav JANJIĆ

Ratne mornarice neprestano se suočavaju s novim zahtjevima, kako se raspon njihovih zadaća širi, počevši od zaštite obalnog mora, provođenja međunarodnog prava na otvorenim morima, pa sve do sudjelovanja u sve većem broju mirovnih operacija nametanja ili održavanja mira. Nove zadaće traže nove mogućnosti djelovanja, ponajviše u priobalnim vodama, uz zadržavanje mogućnosti klasičnog djelovanja na oceanskim prostranstvima. Istodobno ratne se mornarice moraju nositi sa sve složenijim ratnim brodovima i stalnim porastom cijene, koji ih tjeraju nabavljati sve manje brodove sa sve većim mogućnostima djelovanja. I dok su prije desetak godina izraelske korvete klase Eilat (Sa'ar 5) bile izuzetak, danas je gradnja tako malih ratnih brodova s tako velikim borbenim mogućnostima postala pravilo. Upravo su korvete klase Eilat pokazale smjer razvoja višenamjenskih ratnih brodova (MRV - Multi-Role Vessels) koji će, uz prihvatljuvu cijenu, korisnicima pružati mogućnost obavljanja širokog spektra zadaća.

Kako napraviti MRV?

Ideja stvaranja višenamjenskog broda nije nova. Od nasta-

naka prvog ratnog broda projektanti i graditelji (što je u početku bilo isto) pokušavali su napraviti brod koji će zadovoljiti što više potreba. I od II. svjetskog rata ratne su mornarice projektirale višenamjenske ratne brodove, ali su oni uvjek bili jako veliki, najčešće veličine krstarice i razarača. Ako su takvi brodovi i svrstani u fregate, njihova veličina bila je u rangu suvremenih razarača. Veliki brodovi bili su neophodni radi osiguranja dovoljnog prostora za smještaj svih elektroničkih i oružanih sustava. Zbog toga ne čudi da su se upravo nosači zrakoplova, kao najveći brodovi ratnih mornarica, ujedno pokazali i kao najsvestraniji. I veli-

ki desantni brodovi, s velikim letnim palubama i prostranim hangarima, također su služili kao višenamjenski ratni brodovi, naročito tijekom djelovanja u priobalnim vodama. Tako su obje ove vrste brodova, uz njihove osnovne zadaće, rabljeni i za borbu protiv krijumčara, ilegalnog useljavanja, čišćenje morskih minskih polja, humanitarnu pomoć itd. Velika prednost nosača zrakoplova jest što se njihove mogućnosti djelovanja mogu lako i brzo promijeniti jednostavnim ukrcavanjem odgovarajućih zrakoplova, a prostrani hangari, inače namijenjeni održavanju zrakoplova, više su nego dovoljno veliki za prijam najrazličitije opreme potrebne za obavljanje neke misije. Isto je tako nenadmašna mogućnost prihvata u smještaju velikog broja ljudi, što posebno dolazi do izražaja u zadaćama izvlačenja ljudi iz ratom ili prirodnim katastrofama zahvaćenih područja. Ne treba zanemariti ni činjenicu da američki nosači s nuklearnim pogonom mogu u kratko vrijeme preploviti tisuće nautičkih milja te doći do svih dijelova svijeta. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Povijest japanskog podmorničarstva od 1900. do 1918. (I. dio)

U posljednji kvartal XIX. stoljeća carski Japan ušao je kao prilično zatvoreno društvo sputano svojom tradicijom.

Na malene i postupne korake u otvaranju prema svijetu prisilio ga je, prije svega, SAD a tek u manjoj mjeri europske sile, pa se Japan počinje etablirati kao industrijska, ali i vojna sila u usponu

Igor SPICIJARIĆ

Japan se kao pomorska, odnosno kao podmorničarska sila pojavljuje na svjetskoj sceni prilično kasno, tek u posljednjim desetljećima XIX. stoljeća. U vrlo kratkom razdoblju japansko društvo prelazi iz gotovo srednjovjekovnog, feudalnog u moderno industrijsko doba. Nastojeći na najbrži mogući način premostiti tehnološki jaz i izgubljeno vrijeme u odnosu na glavne europske sile, Veliku Britaniju, Francusku, Njemačku, Austro-Ugarsku te posebice SAD, Japanci su se odlučili primijeniti jednu vrlo pametnu i jednostavnu, ali vrlo učinkovitu metodu razvoja. Od najnaprednijih država tog doba Japan je počeo kupovati tehnologiju i gotove proizvode koje njihovi inženjeri i tehnolozi školovani u Europi i SAD-u temeljito proučavaju. Na taj

način ih upoznaju do u tančine i na koncu ih pokušavaju proizvoditi.

Prvo manufakturno a zatim i u sečarskoj proizvodnji, uspjeli su proizvesti gotovo identične proizvode. Vrlo često su u svojim studijima industrijskih proizvoda bili toliko uspješni da su uspijevali otkriti i neke skrivene mane tih proizvoda i ispravljati ih na vlastitim uradcima. Rezultat takvog pristupa često se očitavao u činjenici da je japanska inačica nekog proizvoda bila bolja i kvalitetnija od kupljenog originala. Istu logiku i strategiju Japanci su primijenili u vojnoj industriji, posebice u vojnoj brodogradnji.

Koncem XIX. stoljeća Japan je s velikom dozom sumnje i straha gledao na narastajuću silu u svom neposrednom susjedstvu. S druge strane Japanskog (Istočnog) mora

prijetila je carska Rusija koja je svoje kolonijalno-imperijalističke težnje usmjeravala i koncentrirala upravo na ona područja dalekog istoka koja su istodobno bila imperijalistički cilj carskog Japana: obalni pojas Kine, Mandžurija i Korejski poluotok. U takvom razvoju događanja Japan počinje razvijati svoju ratnu flotu koja se ni izdaleka nije mogla ni brojčano ni kvalitativno mjeriti s ruskom. U posljednjih dvadesetak godina devetnaestog stoljeća japska carska vlada učinila je sve da taj nepovoljan odnos što više ublaži, a ako je ikako moguće i preokrene u svoju korist. Rezultat takvih nastojanja pokazat će četvrt stoljeća poslije u Cušimskom prolazu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Politički atentati (XVI)

Lord Mountbatten (1979.)

Proslavljeni britanski vojnik i političar lord Mountbatten ubijen je u kolovozu 1979. godine u atentatu koji je na tlu Republike Irske izvela Irska republikanska armija. Ubojstvo je izvedeno podmetanjem bombe u brodić kojim se Mountbatten koristio tijekom ljetovanja, a osim njega u atentatu su stradale još četiri osobe

Hrvoje BARBERIĆ

■ Iako je Mountbatten ubijen u poodmakloj životnoj dobi, njegovo ubojstvo je ozbiljno potreslo Veliku Britaniju te je pokazalo da ni najviši vojni dužnosnici i članovi Monarhije nisu izvan dosega IRA-e

Proslavljeni britanski vojnik i političar lord Mountbatten ubijen je u kolovozu 1979. godine u atentatu koji je na tlu Republike Irske izvela sjeveroirska IRA (točnije Provizorna IRA). Louis Mountbatten rođen je 1900. godine u mjestu Frogmore House pod imenom Louis Francis Albert Victor Nicholas Battenberg. Mountbatten je pripadnik engleskog plemstva te bratić kraljice Elizabete II. Njegova obitelj je tijekom Prvog svjetskog rata promijenila prezime iz Batten-

berg u Mountbatten, no unatoč tome njegov je otac zbog snažnog antinjemačkog raspoloženja u britanskoj javnosti morao napustiti položaj zapovjednika ratne mornarice.

Mladi Mountbatten je s trinaest godina postao kadet britanske ratne mornarice te je njegova vojnička karijera sljedećih desetljeća slijedila sve ratove Britanskog Carstva. Već kao šesnaestogodišnjak je na ratnom brodu sudjelovao u Prvom svjetskom ratu, a uoči Drugog svjetskog rata postaje zapovjednikom ra-

zarača na Mediteranu te određeno vrijeme sudjeluje u planiranju Dana D - iskrcavanju saveznika u zapadnoj Europi, te je s te pozicije nadzirao neuspjelo iskrcavanje u Dieppe u kolovozu 1942. godine. U listopadu 1943. Mountbatten preuzima zapovjedanje britanskim snagama u jugoistočnoj Aziji, koje ga je i proslavilo. S generalom Slimom ponovo zauzima Burmu i Singapur, zbog čega je 1947. godine dobio titulu "grof od Burme".

Potkralj Indije

Nakon svršetka Drugog svjetskog rata Mountbatten je ostao u Aziji i imenovan je generalnim guvernerom (potkraljem) Indije te priprema indijsku neovisnost. Iako je stvorio dobre odnose s lokalnim političarima, mnogi povjesničari mu zamjeraju nesposobnost postizanja dogovora između hinduskih i muslimanskih predstavnika, zbog čega je uoči i nakon podjele potkontinenta na Indiju i Pakistan u kolovozu 1947. došlo do masovnih etničkih sukoba. Nakon odlaska iz Indije Mountbatten je od 1952. do 1955. zapovijedao mediteranskom flotom, od 1955. je zapovjednik ratne mornarice, a od 1959. godine do umirovljenja služi kao načelnik glavnog stožera britanske vojske te je bio izravno uključen u razvijanje britanskog nuklearnog arsenala. Njegova vojnička karijera je privredna kraju 1965. godine, kada je umirovljen, no i dalje je ostao prisutan u javnosti.

Mountbattenov atentator Thomas McMahon rođen je 1948. u gradiću Monaghan u Republici Irskoj. Po-

četkom sedamdesetih je pristupio IRA-i, i to brigadi South Armagh koja je odgovorna za smrt stotinjak britanskih vojnika. McMahon je bio jedan od prvih pripadnika IRA-e koji su prošli obuku u Libiji, gdje je naučio rukovati eksplozivom te je zbog te vještine bio angažiran za izvođenje atentata na Mountbattena.

Eksplozija podmetnuta na brodu

Ljeto 1979. godine je Mountbatten prema običaju provodio na svom posjedu Classiebawn u okrugu Sligo na sjeverozapadu Republike Irske. Želeći iskoristiti prvi sunčani dan nakon dugog kišnog niza, Mountbatten je 27. kolovoza zajedno s četrnaestogodišnjim unukom Nicholasom i svekrvom Mountbattenove starije kćeri lady Brabourne te još četiri osobe isplovio svojim

■ Premda nije bio izravno uključen u rješavanje irskog problema niti angažiran u borbi protiv IRA-e, njegov simbolički značaj za Veliku Britaniju je i nakon svršetka aktivne vojne službe bio isuviše velik da bi ga IRA mimošla kao vojni cilj (na slici u društvu s Nehruom)

■ Mountbattenova pogrebna ceremonija je uz najviše državne počasti i nazočnost kraljice održana u Westminsterskoj kapeli, a pokop u kapeli Romsey blizu Broadlandsa

brodom Shadow V iz ribarskog mjeseta Mullaghmore. Oko 11,30 sati po lokalnom vremenu brodić je raznijela snažna detonacija prije podmetnutog eksploziva, koja je bacila putnike u vodu. Lokalni ribari su odmah pokrenuli akciju spašavanja, no lord Mountbatten i njegov unuk te jedan maloljetni član posade poginuli su na mjestu, a lady Brabourne te još jedna putnica su umrle sljedeći dan, dok su još tri osobe koje su se u trenutku eksplozije nalazile na brodu bile teško ozlijedene.

Mountbattenova pogrebna ceremonija je uz najviše državne počasti i nazočnost kraljice održana u Westminsterskoj kapeli, a pokop u kapeli Romsey blizu Broadlandsa. Iako je Mountbatten ubijen u poodmakloj životnoj dobi, u 79-oj godini, njegovo ubojstvo je ozbiljno potreslo Veliku Britaniju te je pokazalo da ni najviši vojni dužnosnici i članovi Monarhije nisu izvan dosega IRA-e. Premda nije bio izravno uključen u rješavanje irskog problema niti angažiran u borbi protiv IRA-e, njegov simbolički značaj za Veliku Britaniju

ju je i nakon svršetka aktivne vojne službe bio isuviše velik da bi ga IRA mimošla kao vojni cilj.

U isto vrijeme s Mountbattenovim ubojstvom, pripadnici IRA-e su u Sjevernoj Irskoj kod mjesta Warrenpoint kod zamka Narrow Water u okrugu Down podmetnutom bomboom ubili 18 britanskih vojnika, što je bio dodatni šok za britansku javnost. Izvršitelj atentata na Mountbattena Thomas McMahon i njegov sudionik Francie McGirl osuđeni su na doživotni zatvor. McMahon je oslobođen 1998. na temelju sporazuma na Veliki petak, dok je McGirl pušten na slobodu 1980. godine, a pet godina poslije stradao je u prometnoj nesreći. ■

■ Mountbattenov atentator Thomas McMahon bio je pripadnik IRA-ine brigade South Armagh, koja je odgovorna za smrt stotinjak britanskih vojnika. Među prvima je prošao obuku u Libiji, gdje je naučio rukovati eksplozivom te je zbog toga bio angažiran za izvođenje atentata na Mountbattena. Bio je osuđen na doživotni zatvor, no oslobođen je 1998. godine

Victoria Hislop: *Otok*, Profil International, Zagreb, 2007.

Na raskriju važnih životnih odluka, dvadesetogodišnja arheologinja Alexis Fielding, poželi saznati više o brižno skrivanjo prošlosti svoje majke. Sve što zna jest da je Sofija odrasla u malom ribarskom selu na Kreti, pa kad napokon odluči posjetiti taj grčki otok, majka joj daje pismo za staru prijateljicu Fotini - pismo koje bi trebalo ponuditi odgovore na sva njezina pitanja. No, prvo što Alexis otkriva je otok. Nasuprot majčina rodnog sela Plake, odvojena tek tankim pojasmom mora, dočekat će je Spinalonga, nekadašnja kolonija gubavaca. Kad Alexis pronađe Fotini, napokon će otkriti i priču koju je Sofija tajila cijelog života: priču o njezinoj prabaki Eleni, njezinim djvema kćerima, potresnu sagu o obitelji razaranoj nesrećama, ratom i strastima.

Priča o obitelji postat će tako priča o otoku, a Alexis će preko nje otkriti tajnu obiteljske prošlosti i doznati priču o svojim korijenima, ali istodobno se i suočiti sa svojim problemima i shvatiti kako mora odlučiti u kojem će smjeru dalje graditi svoj život i vlastitu budućnost.

Autorica je pomno istražila povijesne činjenice o gubi i Kreti, a u taj ozbiljan posao utkala je mnogo mašte te zanimljive i živopisne likove. Roman *Otok* je potresna priča o ljubavi i nesreći, koja je osvojila svijet, i za koju je Victoria Hislop osvojila nagradu za najbolji književni debi na British Book Awards 2007.

Mirela MENGES

FILMOTeka

55. festival igranog filma u Puli

- godišnja smotra hrvatskog igranog filma
- od 19. do 26. srpnja

Pod sloganom *Film pod kožom* u Puli su nam pedeset peti, (polu)jubilarni put predstavljeni najnoviji dugometražni uratci made in Hrvatska. Ove je godine proizvedeno sedam filmova pa je svaki od njih, u tjedan trajanja festivala, imao večer za sebe. Ogestin *Iza stakla* premijerno je prikazan na njegovom "domaćem" festivalu u Karlovim Varyma, a Brešanov *Nije kraj* mogli smo vidjeti već

prije mjesec dana na redovitom kinoreertoaru. Ostalih pet svoju je hrvatsku i svjetsku premijeru imalo upravo u najlepšem kinu na svijetu - pulskoj Areni. Ovogodišnjim festivalom u Arenu su se vratili renomirani domaći redatelji, a potpuno zaslужeno pobedio je film Arsena Antona Ostojića *Ničiji sin*, o kojemu će više pisati u sljedećem izdanju. Osim njega, pohvaliti se može još samo Ogestina intimistička drama o ljubavnom trokutu. Ako smo proteklih godina pisali o uzletu domaćeg filma, onda se nadam da ćemo ovu pamtitи samo kao kratkotrajno krizno razdoblje.

Otkad sam počeo ozbiljnije pratiti film, plašio sam se kako bi mogao izgledati film o Vukovaru, najvećoj priči Domovinskog rata, ako ga netko realizira površno. Godinama sam se pribjavao da će se toga prihvatiti netko tko nije video i na svojoj koži osjetio taj rat, i upravo to se dogodilo. Fadil Hadžić (rođ. 1922.) snimio je *Zapamtite Vukovar*, film s površnom pričom u kojoj dominiraju karikature, a i sam je Siniša Glavašević prikazan kao čovjek bez volje. Mislim da nije bilo pametno da se najvažnijom temom Domovinskog rata bavi čovjek koji je svoj rat proživio pedeset godina prije i svoje doživljaje o njemu već opisao u *Desantu na Drvar* 1963. godine. Čini mi se da je mnogo bolji odabir mogao biti Veljko Bulajić (koji je već imao napisan scenarij, ali je odustao). Bulajić je nešto mladi, a i snimio je zrelijie ratne filme - odličnu *Kozaru* (1962.) i spektakularnu *Bitku na Neretvi* (1969.), našeg posljednjeg kandidata za Oscara.

Leon RIZMAUL

Isplati se biti skroman

Svatko od nas vjernika, uvjeren sam u to, na svoj način razgovara s Bogom. Svi mi imamo potrebu, opet na svoj način, popričati s Njim. Istina, većinom se naš razgovor s našim Stvoriteljem ograničava na naša određena traženja, zamolbe, upite. Gotovo uvijek nam nešto treba, bilo za nas same, bilo za nekoga od naših, pa mu se zbog toga obraćamo sa željom da nas usliša, da nam pomogne, da nas ozdravi, da nas posli, da nas upiše u škole ili fakultete...

Jedan od rijetkih koji je s Bogom malo drukčije razgovarao bio je kralj Salomon. Budući da je bio kralj, njegova se molitva ograničila na to da od Boga traži "pronicavo srce da može suditi" narodu kojem je stajao na čelu i na želju da može "razlikovati dobro od zla". Zanimljivo! Nije tražio "ni dug život, ni bogatstvo, ni smrt svojih neprijatelja", već "pronicavost u prosuđivanju pravice" i zbog te svoje skromnosti bio je nagrađen "mudrim i razumnim srcem, kakvo nije imao nitko prije njega niti će ga imati poslije njega".

Čestitam, Salomone! Ti nisi postao kralj da bi bilo kako vladao, nego si želio biti kralj koji hoće znati razlikovati dobro od zla i tome želiš poučiti tebi povjereni narod; ti nisi tražio kraljevstvo, ono ti je darovano; nisi tražio kraljevstvo radi bogatstva, a postao si neizmjerno bogat - kako ti tako i narod; ti nisi prosuđivao pravici kako se tebi htjelo, već si isprosio mudro i razumno srce kako ti se ne bi dogodila pogreška te kako tebi i tvom narodu ne bi sudili koje-kakvi suci.

Želim vam što više ovakvih razgovora s Bogom i osobito takvih darova od Boga. Osobito vama koji imate neke važne, "kraljevske" uloge, vama koji trebate u određenim sporovima prosuđivati; vama od kojih se očekuje pravednost. Imate dobar uzor u Salomonu. Mudro i razborito srce, koje je svojom skromnošću zasluzio, pomoglo mu je lako vladati narodom, razlikovati dobro od zla. Bez zamjerki prema bilo komu, čini mi se da našem narodu i svijetu uopće nedostaje kraljeva poput Salomona. A jer toga u svijetu nema, onda se razlika između dobra i zla više i ne primjećuje te se vrlo često zlo predstavlja i propagira kao nešto dobro, a dobru se pripisuju karakteristike zla.

Bože, daj nam svima pronicavo, mudro i razborito srce. Nadam se da će se i moja skromna molitva ostvariti na dobro svih.

Žarko RELOTA

8. kolovoza 1963.

Velika pljačka vlaka

U rano jutro 8. kolovoza 1963. u zaustavljeni poštanski vlak na liniji iz **Glasgow-a** za **London** ušlo je šesnaest vrlo dobro obavijenih maskiranih ljudi. Bila je to brižno pripremljena i organizirana pljačka. Prepad je protekao bez ikakvih po-teškoća, a pljačkaši su odnjeli plijen u vrijednosti od 2,5 milijuna funti, većinom u korištenim banknotama. Nikad nitko nije i poslije njih nije opljačkao toliku vrijednost iz vlaka. Na obližnjoj farmi su podijelili plijen, a zatim se razišli. Šestorica pljačkaša su trebali spaliti farmu kako bi uništili dokaze, no posao su tako loše obavili da je identitet većine lako otkriven pomoći otisaka prstiju. Policija je razotkrila razbojničku skupinu, te većinu strpala iza rešetaka. Ipak, najveći dio novca nikad nije pronađen. Pljačkaši su osuđeni na velike kazne, a najpoznatiji od njih, **Ronald Biggs**, je nakon 15 mjeseci provedenih u zatvoru pobjegao. Neko vrijeme se uspješno skrivaо, da bi se 1970. nastanio u **Rio de Janeiru**. U proljeće 2001. godine, star i nagrižen bolešču, Biggs je odlučio vratiti se i umrijeti u svojoj domovini.

14. kolovoza 1992.

Oslobodeni Vukovarci

Nakon devet mjeseci zatočeništva 14. kolovoza 1992. oslobođena je najveća skupina vukovarskih branitelja, zarobljenih nakon pada grada. Razmjena je obavljena na tzv. ničoj zemlji između **Nemetina i Sarvaša**, nedaleko od **Osijeka**. Jugoslavenska strana je pustila ukupno 726 zarobljenika, a hrvatska je na razmjenu dovela 406 zarobljenika, ali je njih 156 odbilo otići u **Jugoslaviju**. Kalvarija vukovarskih branitelja započela je u studenom 1991. kada su nakon tri mjeseca nadljudskih napora prestali pružati otpor višestruko jačem agresoru. Mnogi branitelji krenuli su kroz minska polja u proboj. Oni koji su ostali nadali su se humanom tretmanu i podršci promatrača **Europske zajednice**. Nažalost, 18. studenoga nije bio kraj. Bio je to dan kada je za većinu branitelja i civila tek počelo pravo mučenje. Velik broj branitelja i ranjenika iz vukovarske bolnice odveden je u nepoznatom smjeru. Tek će se godinama poslije, nakon iskapanja na **Novom vukovarskom groblju**, **Ovčari** i ostalim otkrivenim masovnim grobnicama, sazнати kamo su ti ljudi odvedeni. Većina muškaraca otpremljena je u **Srbiju**, gdje su sljedećih nekoliko mjeseci u logorima uz česta maltretiranja proveli devet mjeseci čekajući razmjenu. Leon RIZMAUL

NAJAVA

Izložba na kninskoj tvrđavi

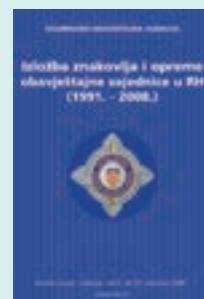
Ministarstvo obrane Republike Hrvatske i Sigurnosno-obavještajna agencija prvi su put ostvarile suradnju na projektu zajedničke izložbe koja će biti otvorena u povodu Dana pobjede i domovinske zahvalnosti te Dana hrvatskih branitelja 5. kolovoza 2008. na kninskoj tvrđavi. Izložbe prikazuju razdoblje 90-ih godina, odnosno Domovinski rat, u kojem su obje ove institucije dale veliki doprinos u obrani naše domovine.

Ministarstvo obrane već dugi niz godina poklanja kraljevskom gradu izložbu vezanu upravo uz razdoblje okupacije i najžešće agresije na taj grad. Ove godine MORH će prikazati znakovlje i narukavno znakovlje iz Domovinskog rata, čiji temelj tvore hrvatski državni grb i starohrvatski pleter čineći svaki znak jedinstvenim i na svoj način zanimljivim.

Kako su u tom razdoblju nastajale i razvijale se brojne postrojbe, tako su se razvijala i njihova danas prepoznatljiva obilježja poput legendarnih *Tigrova*, *Kuna*, *Paukova* ali i onih manje poznatih ali jednakno značajnih za obranu naše domovine.

Sigurnosno - obavještajna agencija na ovaj se korak odlučila nakon otvaranja svoje internetske stranice. Građani Republike Hrvatske i turisti koji će se u ova dva tjedna zateći u Kninu moći će pogledati na koji je način nastajala i razvijala se obavještajna zajednica u Republici Hrvatskoj. Kako i zašto je UNS odbrao sovu za svoj znak, te koja je poveznica između današnjeg SOA-inog znaka i Knina. Ono što će dakako građane jednako zanimati su uređaji i oprema kojima se koristilo u radu obavještajne zajednice.

Budući da je ovo prva suradnja,

vjerujemo kako je ovo dobar početak da se slični projekti u budućnosti i dalje razvijaju. Možda ćemo za koju godinu na kninskoj tvrđavi vidjeti kako je djelovao cijeli sigurnosni sektor u Domovinskom ratu, jer su ovi eksponati, izloženi u Kninu, ponajprije poučni svima koji o tom razdoblju hrvatske povijesti znaju vrlo malo. Izložba će zasigurno, zbog svoje atraktivnosti, obogatiti i turističku ponudu grada Knina ovega ljeta, a kolezionari koji tragaju za ovakvim materijalima sada sve mogu vidjeti na jednom mjestu.

OJI

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BENMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

